

Sisekaitseakadeemia

Politsei- ja piirivalvekolledž

Eero Baltmischkis

VABAÜHENDUSTE JA VABATAHTLIKE KAASAMISE
VÕIMALUSED LIIKLUSOHUTUSE TAGAMISEL TALLINNA LINNA
NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja:

Sirvi Pezonen, MA

Muraste 2014

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Politsei- ja piirivalvekolledž	Kuu ja aasta: juuni 2014
Töö pealkiri eesti keeles: Vabauhenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalused liiklusohutuse tagamisel Tallinna linna näitel	
Töö pealkiri inglise keeles: Opportunities to include NGOs and volunteers to raise traffic safety on the example of Tallinn city	
Töö autor: Eero Baltmischkis	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas
	Allkiri:
<p>Lühikokkuvõte: Töö maht koos lisadega on 46 lk, töö põhiosa moodustab 41 lk. Viidatud allikate loetellu kuulub 31 nimetust. Töö on kirjutatud eesti keeles. Töö vormistamiseks on aluseks võetud „Üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhend“, kinnitatud rektori 06.01.2012 käskkirjaga nr 6.1-5/1.</p> <p>Lõputöö aktuaalsus: riigi ressursid elanike heaolu tagamisel on piiratud ning ühiskonnas eksisteerivate probleemide lahendamiseks vabauhenduste ja vabatahtlike kaasamist liiklusohutuse tagamisel ei ole seni uuritud. Probleemi püstitus: PPA poolt vabauhenduste ja vabatahtlike kaasamine liiklusohutuse tagamisel on seni olnud juhtuline.</p> <p>Lõputöö eesmärk: selgitada ja uurida/kirjeldada Tallinna vabauhenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalusi linna liiklusohutuse tagamisel koostöös politseiametnikega.</p> <p>Eesmärkide saavutamiseks kogus autor teoreetilist materjali vabatahtliku tegevuse määratluse, vabatahtlike motiveerituse, kaasamise võimaluste ja liiklusohutuse kohta läbiviidud uuringutest. Samuti andis autor ülevaate Tallinnas tegutseva kahe vabauhenduse ja kahe vabatahtliku liikumise tegevusest.</p> <p>Vabatahtlik tegevus põhineb inimeste vabal tahtel ja omaalgatusel, kuid selle korraldamine nõuab vahendeid, ametlike poliitikaide ja riiklike strateegiaid. Mõisted vabatahtlik tegevus ja vabatahtlik on erinevalt defineeritud, kuid kõik allikad on üksmeelselt nõus, et vabatahtlik tegevus ja vabatahtlikud on oluline ja väärtuslik ressurss. Kuna tänapäeval on riigi ressursid oma elanike heaolu tagamisel piiratud, siis ühiskonnas eksisteerivate probleemide lahendamiseks on võimalus tõsta kodanike aktiivset osalemist sellistes tegevustes, millest saavad kasu riik ja ühiskond.</p> <p>Selgitamaks ja kirjeldamaks Tallinna vabauhenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalusi linna liiklusohutuse tagamisel kasutati lõputöös teemaintervjuusid.</p> <p>Tallinna linnas on kodanike aktiivsus vabauhenduste loomisel elavnenud, luuakse kogukonna seltse ja teisi kodanikealgatuslikke ühendusi, millega soovitakse muuta elukeskkonda turvalisemaks.</p> <p>Vabauhendused on omaalgatuslikult teinud liiklusohutuse alaseid ettepanekuid kohalikule omavalitsusele linnaruumi ja liiklutaristu ohutumaks muutmiseks, mis on leidnud positiivseid teostusi, vabatahtlikud on korraldanud liiklusohutusosalaseid üritusi, et propageerida ohutut liiklemist, kuid uuringust selgub, et hetkel puudub PPA-l koostöö vabauhenduste ja vabatahtlikega ja neid ei kaasata hetkel aktiivselt liiklusohutuse alasesse koostöösse.</p> <p>Ettepanekud: PPA-l töötada välja põhimõtted, kuidas kaasata vabauhendusi ja vabatahtlikke liiklusohutuse alasesse tegevusse. Kaasamise põhimõtete väljatöötamine võib olla suuremamahuline töö, seega tuleks uurida teemat lõputöö ja/või magistr töö raames. PPA juures peaksid töötama koordinaatorid (võivad olla abipolitseinike koordineerijad), kelle tööks oleks kaasamise põhimõtete rakendamine ning ühiste koostöö suundade ellukutsumine. Kaasamise dialoogikultuurini jõudmiseks on vajalik PPA-l anda osalejatele kohast tagasisidet tehtud otsustest ja probleemide lahendamisest. Liiklusohutuse alasesse tegevusse tuleks kaasata ka aktiivseid vabatahtlikke noori.</p>	
Võtmesõnad: sotsiaalne liikumine, vabauhendus, vabatahtlik tegevus, motivatsioon, kaasamine, liiklusohutus	
Võõrkeelsed võtmesõnad: social movement, NGO, voluntary action, motivation, inclusion, road safety	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Aivar Toompere	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Sirvi Pezonen	Allkiri:

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....	2
SISUKORD	3
MÕISTETE LOETELU	4
SISSEJUHATUS	5
1. VABATAHTLIK TEGEVUS JA LIIKLUSOHUTUS	8
1.1. Vabatahtliku tegevuse määratlus kodanikuühiskonnas	9
1.2. Ülevaade Tallinna linna vabaühenduste ja vabatahtlike tegevusest	12
1.2.1. Telliskivi Selts.....	13
1.2.2. Uue Maailma Selts	13
1.2.3. Tallinn Bicycle Week.....	14
1.2.4. Avariivaba öö Euroopas	14
1.3. Käsitused vabatahtlike motiveeritusest, kaasamise võimalustest ja liiklusohutusest	15
2. UURIMUS VABAÜHENDUSTE JA VABATAHTLIKE KAASAMISEST LIIKLUSOHUTUSE TAGAMISEL	22
2.1. Uurimustöö meetod, valim, uurimuse käik.....	22
2.2. Uurimisandmete analüüs ja arutelu.....	24
2.2.1. Uurimisandmete analüüs	24
2.2.2. Uurimisandmete arutelu	32
KOKKUVÕTE	34
SUMMARY	37
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	39
LISA 1. TEEMAINTE RVJU RAAMISTIK VABATAHTLIKELE	42
LISA 2. TEEMAINTE RVJU RAAMISTIK VABATAHTLIKE KAASAJALE	44
LISA 3. TEEMAINTE RVJU RAAMISTIK POLITSEIAMETNIKELE	45

MÕISTETE LOETELU

Sotsiaalne liikumine – inimeste ja organisatsioonide koostöö teatud ühiste, laiahaardeliste eesmärkide nimel (Lagerspetz 2007:11).

Vabäühendus – kodanike poolt kasumitaotluseta eesmärkidel asutatud organisatsioon või selliste liit. Võivad olla mittetulundusühingud, sihtasutused või seltsingud. (ibid 2007:18)

Vabatahtlik tegevus – on oma aja, energia või oskuste pakkumine vabast tahtest ja tasu saamata. Vabatahtlikud aitavad teisi või tegutsevad peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks. Vabatahtlik tegevus jaguneb: omaalgatuslikuks ja organisatsioonide juhitud vabatahtlikuks tegevuseks, ning ühekordseks ja regulaarseks vabatahtlikuks tegevuseks. Omaalgatuslik vabatahtlik tegevus on vabatahtlikuna tegutsemine omal algatusel ja iseseisvalt. Organisatsioonide korraldatud vabatahtlik tegevus on vabatahtlikuna osalemine mõne organisatsiooni algatatud ja korraldatud tegevustes. Ühekordne vabatahtlik tegevus tähendab, et vabatahtlikud abistavad konkreetse tegevuse, ürituse või projekti läbiviimisel või reageerivad väljakutsele. Regulaarne vabatahtlik tegevus tähendab, et vabatahtlikud tegutsevad regulaarselt pikema aja jooksul. (Vabatahtlike Värav... 20.12.2013)

Motivatsioon – indiviidi sisemine seisund, mis ajendab teda kindlal viisil käituma (Kidron 2001:105).

Kaasamine – ühenduse liikmeskonna või sihtrühma paremini rakendamine või aktiveerimine ühiskondlike eesmärkide teostamisel ja nende üle otsustamisel. See on avaliku võimu või äriettevõtete tegevus, mille sihiks on anda kodanikele või neid esindavatele ühendustele võimalus osaleda neid mõjutavate otsuste tegemisel. (Lagerspetz 2007:6)

Liiklusohutus – lõputöö autor avab mõiste teeliiklus ohutuse seisukohalt. Teeliikluses on kolm põhielementi: liiklutaristu, liiklejad ja sõidukid. Liiklusohutus on seotud liiklussüsteemide negatiivse esitusega nagu varakahjudega-, inimvigastustega- ja surmadega lõppenud liiklusõnnetused. (Pezonen, S. loengumaterjal)

SISSEJUHATUS

Üleilmastumise ja pidevate muutuste ajastul jääb maailm aina väiksemaks, inimesed muutuvad üha rohkem üksteisest sõltuvaks ja elu läheb keerulisemaks (Mänd, Gramberg & Kõre 2004-2005:8). Kodanikualgatusel ja vabatahtlikul tegevusel on ühiskonnas järjest olulisem roll. Käesoleval ajal valitseb ühiskonnas probleeme ja kitsaskohti, mille tõttu on avaliku ja erasektori huvi ning ressursid piiratud, seega võimaldab mittetulundussektor kodanikuorganisatsioonide kaudu olukorda parandada. Üheks ühiskonnas eksisteerivate probleemide lahendamise võimaluseks on tõsta kodanike aktiivset osalemist niisugustes tegevustes, millest ei saa kasu ainult isik ise, vaid laiemalt kogukond ja ühiskond. (Snyder, Omoto & Smith 2009:125)

Rahvusvahelise Vabatahtlike Püüdluste Ühingu (*International Association for Volunteer Effort*) vabatahtliku tegevuse ülddeklaratsioonis märgitakse, et vabatahtlik tegevus on kodanikeühiskonna vundamendikivi. Miljonid Euroopa kodanikud tegelevad vabatahtliku tegevusega. Järjest enam nähakse ja mõistetakse, et vabatahtlik tegevus suurendab ühiskonna sotsiaalset sidusust ja inimeste kaasatust, soodustab kodanikuaktiivsust, parandab teenuste kvantiteeti ja kvaliteeti ning aitab inimestel omandada uusi teadmisi ja oskusi. Kuigi vabatahtlik tegevus põhineb inimeste vabal tahtel ja omaalgatusel osalemaks kogukonna tegevuses ilma selle eest rahalist tasu saamata, nõuab vabatahtliku tegevuse tõhusam korraldamine nii vahendeid kui ametlikke poliitikaid ja riiklikke strateegiaid (Mänd et al 2004-2005:3). Mõisted vabatahtlik tegevus ja vabatahtlik on erinevate uurijate käsitlustes erinevalt defineeritud, siiski on kõik allikad üksmeelselt nõus, et vabatahtlik tegevus ja vabatahtlikud on oluline ja väärtuslik ressurss, mille osakaal ja tähtsustamine ühiskonnas on üha aktuaalsem (Albert, Simha & Topuzova 2011:110). Kuna tänapäeva kodanikuühiskonnas on riigi ressursid oma elanike heaolu tagamisel piiratud siis ühiskonnas eksisteerivate probleemide lahendamiseks on võimaluseks tõsta kodanike aktiivset osalemist sellistes tegevustes, millest saavad kasu riik ja ühiskond (Snyder et al 2009:125).

Eesti ühiskonnas on nõudlus kaasamise järele oluliselt suurenenud. Paljudes valdkondades näidatakse välja pahameelt, miks tehakse olulisi otsuseid ilma kodanikke kaasamata (Kärgerberg & Jeedas 2013:33). Tallinna linnas on elavnenud kodanike aktiivsus vabäühenduste loomisel. Luuakse kogukonna seltse ja teisi kodanikealgatuslikke ühendusi. Vabäühendused ja vabatahtlikud aktivistid on huvitatud elukeskkonna turvalisemaks muutmisest, ning nende kaasamist näeb ette ka Eesti rahvuslik liiklusohutusprogramm aastateks 2003–2015. Tallinna linnas on vabäühendused omaalgatuslikult teinud liiklusohutuse alaseid ettepanekuid kohalikule omavalitsusele linnaruumi ja

liiklutaristu ohutumaks muutmiseks, mis on leidnud positiivseid teostusi. Tallinna linnas on vabatahtlikud korraldanud liiklusohutusosalaseid üritusi, et propageerida ohutut liiklemist. Nagu seda on teinud rattaentusiastid oma turvalisuseaktsioonidega Tour d'ÕÖ ja Tipp d'Und ning üle Euroopalise teavituskampaaniaga „Avariivaba öö Euroopas“. SA Poliitikauuringute Keskus Praxis'e 2013. aastal läbi viidud uuringu põhjal, kus uuriti vabatahtlikus tegevuses osalemist Eestis, selgub, et korrakaitse ja sisejulgeoleku valdkonnas on vabatahtliku tegevuse populaarsus vaid 13%, mis võrreldes teiste valdkondadega, näiteks keskkonnakaitse (37%) ja kohaliku elu edendamise (33%) on väiksem.

Lõputöö autor leiab, et töö aktuaalsus seisneb selles, et riigi ressursid elanike heaolu tagamisel on piiratud ning ühiskonnas eksisteerivate probleemide lahendamiseks vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamist liiklusohutuse tagamisel ei ole seni uuritud. Sellest tuleneb ka probleem, kuna Politsei- ja Piirivalveameti poolt vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamine liiklusohutuse tagamisel on seni olnud juhutine.

Uuringu tulemusena saavad autori arvates kasu vabaühendused, vabatahtlikud ning Politsei- ja Piirivalveameti ametnikud. Uuringu tulemusi on võimalik rakendada koostööl vabatahtlike ja vabaühendustega, sest liiklusohutusega puutuvad kokku kõik inimesed ja see on teema, mis kõnetab ja puudutab igaüht.

Lõputöö eesmärgiks on selgitada ja uurida/kirjeldada Tallinna vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalusi linna liiklusohutuse tagamisel koostöös politseiametnikega.

Eesmärgist lähtuvalt püüab töö autor leida vastuseid järgnevatele küsimustele:

1. Anda ülevaade, millised on olnud vabaühenduste ja vabatahtlike omaalgatuslikult tegevused liiklusohutuse tagamisel
2. Anda ülevaade, kuidas on motiveeritud vabaühendused ja vabatahtlikud liiklusohutuse tagamisel
3. Anda ülevaade, millised on võimalused vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamiseks liiklusohutuse tagamisel

Eesmärgist tulenevalt on uurimistöö ülesanded:

Uurida teoreetiliste ja empiiriliste allikate põhjal

1. Vabaühenduste ja vabatahtlike omaalgatuslikku tööd liiklusohutuse tagamisel
2. Vabaühenduste ja vabatahtlike motiveeritust liiklusohutuse tagamisel
3. Vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamist Politsei- ja Piirivalveameti liiklusohutuse alasesse koostöösse

Lõputöö koosneb ülesehituselt kahest osast: teooriast ja empiirikast.

Lõputöö teoreetilises osas antakse ülevaade vabatahtliku tegevuse määratlemisest, Tallinna asumiseltside ja vabatahtlike tegevusest, vabatahtlike tegutsemismotiividest, kaasamise võimalustest ning liiklusohutusest.

Lõputöö uurimise empiirilise aineistiku kogumisel ja analüüsimisel on lähtunud kvalitatiivsest andmekogumise meetodist. Valimisse kuulus seitse inimest, neist kaks vabähendustesse kuuluvat inimest, üks vabatahtlike kaasaja, üks vabatahtlik entusiast, ja kolm liiklusohutuse valdkonnaga politseiametnikku. Lõputöö uurimuses on autor kasutanud kvalitatiivse andmekogumismeetodina teemaintervjuusid. Teemaintervjuu raamistik moodustus uurimisküsimuste ja teoreetiliste kontseptsioonide alusel. Empiiriline osa sisaldab valimisse kuulunud inimeste hinnanguid omaalgatuslikust tegevusest, motiveeritusest ja kaasamise võimalustest liiklusohutuse tagamisel.

1. VABATAHTLIK TEGEVUS JA LIIKLUSOHUTUS

Kodanikuühiskonda mõistetakse niisuguse ühiskonnana, kus inimeste põhiõigused ja –vabadused on kaitstud ning kus neil on võimalik teha omaalgatuslikku koostööd huvide esindamiseks ning kodanikuühenduste ja võrgustike kaudu poliitilisi otsuseid mõjutada. Kodanikuühenduste all, kes on avaliku võimu kõrval teiseks Kodanikuühenduse arengukava 2011-2014 oluliseks sihtrühmaks, mõeldakse läbivalt valitsusväliseid, kasumitaotluseta organisatsioone, lähtudes sõnakasutuses kehtivast kirjakeele normist. Kodanikuühenduse samatähenduslik mõiste on vabaühendus. (Kodanikuühenduse arengukava 2011-2014 Siseministerium 2011:3)

Rahvusvahelise Vabatahtlike Püüdluste Ühingu (*International Association for Volunteer Effort*) vabatahtliku tegevuse ülddeklaratsioonis märgitakse, et vabatahtlik tegevus on kodanikeühiskonna vundamendikivi. See tegevus toetab inimkonna üllaimat püüdlust tagada kõigile inimestele rahu, vabadus, turvalisus ja õiglus. Üleilmastumise ja pidevate muutuste ajastul jääb maailm aina väiksemaks, inimesed muutuvad üha rohkem üksteisest sõltuvaks ja elu läheb keerulisemaks (Mänd et al 2004-2005:8). Kodanikualgatuse ja vabatahtlikul tegevusel on ühiskonnas järjest olulisem roll. Riigi ressursid oma elanike heaolu tagamisel on piiratud ning seepärast on üheks ühiskonnas eksisteerivate probleemide lahendamise võimaluseks tõsta kodanike aktiivset osalemist niisugustes tegevustes, millest ei saa kasu ainult isik ise, vaid laiemalt kogukond ja ühiskond (Snyder et al 2009:125). Kodanikualgatuse toetamise arengukava 2007-2010 kohaselt on vabatahtlikul tegevusel täita oluline roll ühiskonna arengus, sihtides selle poole, et tulevikus on vabatahtlik tegevus igapäevane ja normaalne osa inimeste elust, mida ühiskond igakülgsest tunnustab, väärtustab ja toetab (Kodanikualgatuse toetamise arengukava... Siseministerium 2006:10). Albert et al (2011:110) on samuti esile toonud, et kuigi mõisted vabatahtlik tegevus ja vabatahtlik on erinevate uurijate käsitlustes erinevalt defineeritud, on kõik allikad üksmeelselt nõus, et vabatahtlik tegevus ja vabatahtlikud on oluline ja väärtuslik ressurss, mille osakaal ja tähtsustamine ühiskonnas on üha aktuaalsem.

Lõputöö autor leiab, et praeguse pidevate muutuste ajal, kui riigi ressursid on elanike heaolu tagamisel piiratud, tuleb riigil panustada vabatahtliku tegevuse väärtustamisesse.

1.1. Vabatahtliku tegevuse määratlus kodanikuühiskonnas

Vabatahtliku tegevuse määratlus kodanikuühiskonnas ei ole lihtne, seega on selle valdkonna uurijad lähenenud teemale erinevatest aspektidest. Vana-Kreeka filosoofi Aristoteleselt tuli üks esimesi käsitlusi kodanikuühiskonnast. Tema defineeritud mõiste „*poliitike koinonia*“ tähendas avalikku eetilisi-poliitilist kogukonda, milles elavad vabad ja võrdsed kodanikud seadustega kehtestatud süsteemis (Cohen & Arato 1992:84). Tänapäeval käsitletakse kodanikuühiskonda tegevussfäärina, milles inimesed saavad koonduda gruppidesse, osaleda avalikus diskussioonis ning milles vastastikuse austuse ja tolerantsuse normid kaitsevad ühtmoodi nii enamuse kui ka vähemuse vaatekohti (Wilson & Musick 2000:142). Tugev kodanikuühiskond hoiab oma liikmeid sotsiaalselt aktiivsetena, võimaldades vabaühenduste ja avaliku võimu koostööd riigi põhiseaduses sätestatud põhiväärtuste tagamiseks (Kodanikuühenduse arengukava 2011-2014 Siseministeerium 2011:3). Heiki Raudla (2007:25) poolt koostatud Kodaniku raamatus ollakse seisukohal, et riigile ja selle kodanikele on vaja kodanikuühiskonda. Raudla hinnangul tagab kodanikuühiskond demokraatia säilimise, võimaldades erinevatel inimgruppidel oma huvide esindamiseks või kaitsmiseks koonduda ning hoiab ära võimu koondumise ühiskonna kindla osa kätte. Lisaks soodustab kodanikuühiskond niisuguseid väärtusi nagu sallivus, aga ka algatus- ja koostöövõimet ning tagab informatsiooni leviku, mida on vaja teada poliitikamaastikul kaasa rääkimiseks.

Lõputöö autori hinnangul on tänapäeva Eesti kodanikuühiskonnas aktiveerunud gruppidesse ja ühendustesse koondumine, milles algatatakse aktiivselt avalikke diskussioone oma seisukohtade väljendamiseks. Sellest järeldeb töö autor, et lõputöö kontekstis tuleb selle ressursi kaasamine kodanikuühiskonnas kasuks Politsei- ja Piirivalveametile.

Raske on piiritleda, mida defineerida vabatahtliku tegevusena ja mida mitte. Hustinx, Cnaan & Handy (2010:411-412) väidavad, et tänapäeval valitseb uurijate ja teadlaste hulgas arusaam, et vabatahtliku tegevuse näol ei ole tegemist inimese esmase vajadusega ega ka palga-, orjatsunnitööga, spontaanse abistamise või omastehooldusega. Samuti eristatakse vabatahtlikust tegevusest vihkamist, vägivalda või seadusterikkumist õhutatavat tegevust. Kuna vabatahtlik tegevus on erinev regiooniti kui ka riigiti, siis peetakse vabatahtlikkuse defineerimisel oluliseks ühiskondliku arusaama rolli (ibid 2010:414).

Paljud uurijad on toonud välja erinevaid vabatahtliku tegevuse definitsioone ja lähtekohti. Belgia Ghenti Ülikooli sotsiaalteooria professor Lesley Hustinx ja kolleegid (2010:415-420) toovad välja

neli vabatahtliku tegevuse käsitust, millest lähtudes on võimalik vabatahtliku tegevuse põhjuseid kirjeldada:

- **Majanduslik lähtekoht:** võetakse aluseks avalike hüvede mudel, mille kohaselt inimesed tegutsevad teiste inimeste hüvanguks, panustades oma aega selleks, et suurendada niisuguste avalike hüvede ja teenuste pakkumist, mis on ühiskonnas hinnatud. Sellist käitumist peetakse altruistlikuks käitumiseks. (Hustinx et al 2010:415) Mõistlikuks peetakse vabatahtliku tegevust, mille kohaselt on tegemist ebapuhta altruismiga, kus ühest küljest püütakse abistada teisi, kuid teiselt poolt oodatakse vastu hüvesid (ibid 2010:416).
- **Sotsioloogiline lähtekoht:** ollakse arvamusel, et vabatahtlik tegevus on erakordne ja oluline sotsiaalse solidaarsuse vorm, mis seob ühiskonda ja aitab kaasa indiviidide sotsiaalsele integratsioonile. Vabatahtlik tegevus kannab niisuguseid inimväärtusi nagu altruism, kaastunne, empaatia, hoolivus, sotsiaalne vastutus ja kogukonnameelsus. (ibid 2010:417) Vabatahtlikku tegevust nähakse ühelt poolt võimalusena täiendada professionaalseid tegevusi ning teisalt sotsiaalsete muutuste esile kutsujana, mis teeb kindlaks vastamata sotsiaalsed vajadused, võitleb sotsiaalse ebavõrdsuse vastu ning jõustab vähemusgruppe (ibid 2010:418).
- **Psühholoogiline lähtekoht:** vabatahtliku tegevuse selgitamisel pööravad psühholoogid tähelepanu iseloomuomaduste individuaalsetele erisustele. Uuringud lubavad väita, et isikuomadused aitavad eristada vabatahtlikke nendest inimestest, kes ei ole valmis vabatahtlikuna tegutsema. On välja toodud, et vabatahtlikele on iseloomulikud niisugused omadused nagu orienteeritus sotsiaalsetele väärtustele, empaatiline mure teiste inimeste pärast, positiivne enesehinnang, enesetõhusus ning perspektiivi tajumine. (ibid 2010:418-419)
- **Poliitiline lähtekoht:** vabatahtlikku tegevust peetakse peamiseks aktiivse kodanikuühiskonna ja demokraatia aluseks. Inimesed saavad oma õigusi kaitsta ning parendada ühiskonna elu kvaliteeti vaid siis, kui neil on õigus ja võimalus koonduda ja moodustada kodanikuühiskonna organisatsioone. (ibid 2010:419-420)

Töö autori arvates saab Eestis vabatahtliku tegevuse põhjuseid kirjeldada kõigi nelja lähtekoha järgi. Majandusliku lähtekoha järgi ei tehta vabatahtlikku tegevust puhtast altruismist ja tasu saamata, vaid mõeldakse ka oma hüvede peale. Näiteks lõputöö kontekstis oleks vabauhendustele ja vabatahtlikele võimalus pakkuda erinevaid liiklusohutuse alaseid koolitusi ja seminare. Sotsioloogilise lähtekoha kohaselt aga lähtutakse puhtast altruismist ja mõistetakse hukka enesekesksed ja egoistlikud suundumused. Sellised vabauhendused ja vabatahtlikud, kes tegelevad selle põhimõtte järgi on lõputöö kontekstis kõige kasulikud kaasata liikluse turvalisemaks

muutmises. Psühholoogilisest lähtekohast võib väita, et isikuomaduste järgi saab eristada vabatahtlikke neist inimestest, kes ei ole valmis tegutsema vabatahtlikuna. Siin pööratakse tähelepanu murele teiste inimeste pärast, mille lahendamisel on võimalik saavutada positiivset enesehinnangut. Poliitilise lähtekoha käsitlus, kus inimesed koonduvad ja moodustavad gruppe, et parendada ühiskonna elu kvaliteeti on lähtunud ka käesolevas lõputöös uuritud vabatahtlaste ja vabatahtlike kontekstis.

Hustinx et al (2012:422) tuginedes Wilson'le (2000) väidavad, et uuringutes, mis on tehtud vabatahtlikuks hakkamise kohta, nõustatakse kõige rohkem sellega, et suurema sotsiaalse ja majandusliku staatusega inimesed hakkavad vabatahtlikuks tõenäolisemalt. See aga ei tähenda sugugi seda, et vabatahtlikku tegevust viivad läbi eranditult ainult rikkad inimesed, kes on hea haridusega ja ühiskonnas heal positsioonil, kuid peab tõdema, et parema sotsiaalmajandusliku staatusega inimesed osalevad rohkem vabatahtlikus tegevuses.

Musick & Wilson (2008) on oma uurimuses märkinud, et inimesed, keda on palutud hakkama vabatahtlikuks teevad seda suure tõenäosusega, kuid vähetõenäoline on see, et palutakse igauht. Nende järgi keskenduvad sageli mittetulundusorganisatsioonid inimestele, kellel on vabatahtlikuks olemises suurem potentsiaal. (Hustinx et al 2012:423)

Seega leiab töö autor, et parema sotsiaalmajandusliku staatusega inimestel on rohkem potentsiaali panustada vabatahtlikusse tegevusse. Ja kui neid on palutud panustama, siis on tõenäosus suurem, et nad hakkavad tegelema vabatahtliku tegevusega.

SA Poliitikauuringute Keskus Praxis'e uurijad Uus, Hinsberg, Mänd & Batueval on uurinud 2013. aastal vabatahtlikus tegevuses osalemist Eestis. Nende uuringu faktilehe järgi on keskmine Eesti vabatahtlik naine (58%), ta on parimas tööeas (25-49 aastane), tal on kesk- või kutseharidus (50%) ja ta töötab spetsialisti, ametniku või juhina. Ta saab majanduslikult hakkama, on eesti rahvusest (77%) ning on pärit Tallinnast (25%) või Lõuna-Eestist (25%). Küsitlusest selgus, et vabatahtlik tegevus võimaldab inimeste hinnangul neil saada oma tegevusest ja saavutustest emotsionaalset rahulolu, aidata teisi inimesi ning tunda ennast ühiskonnas vajalikuna. Uuringu põhjal oli 2013. aastal Eestis vabatahtliku tegevuse populaarsed valdkonnad keskkonnakaitse, loodushoid ja säästev eluviis (37%), kohaliku elu edendamine (33%), noorsootöö ja töö lastega (23%). Korrakaitse ja sisejulgeoleku valdkonnas oli populaarsus vaid 13%.

Lõputöö autori hinnangul on kodanikuühiskond demokraatliku ühiskonna alus, mis on eelduseks vabatahtliku tegevuse viljelemiseks, võimaldades inimestel oma huvide kaitseks või esile toomiseks koonduda ja ühiselt tegutseda. Vabatahtlik tegevus on lai mõiste, mille kirjeldamisel võib lähtuda

nii majanduslikust, poliitilisest, sotsioloogilisest kui ka psühholoogilisest lähtekohast. Kuigi vabatahtlikul tegevusel puudub ühene definitsioon, on paljud uurijad seisukohal, et tegemist on pikaajalise, planeeritud käitumisega, mis leiab aset ühenduse raames ning sellest saavad kasu vabatahtlikule võõrad inimesed. Samuti valitseb üksmeel selles osas, et vabatahtlike näol on tegemist äärmiselt olulise ressursiga ühiskonnaelu edendamisel, mida tuleb igakülgset väärtustada ja toetada.

1.2. Ülevaade Tallinna linna vabauhenduste ja vabatahtlike tegevusest

Mikko Kari Lagerspetz, Åbo Akadeemia professori ja Tallinna Ülikooli erakorralise vanemteaduri koostatud Kodanikuühiskonna lühisõnastikus (2007:14) räägitakse, et juba 19. sajandil oli vabatahtlikku ühingut tähistava saksakeelse sõna *Gesellschaft* vasteks eesti keeles kujunenud sõna „selts“. Seltsi nime kandvate ühingute hulgas on tuntud näiteks Õpetatud Eesti Selts (asutatud 1838) ja “Estonia” Selts (asutatud. 1865). Selts on traditsiooniline ja praegugi tavapärane osa seltsingu või mittetulundusühingu nimest.

Tallinna Vabauhenduste Võrgustik ühendab endas Tallinnas tegutsevaid asumiseltse. Kui asumiseltside tegevus on eelkõige suunatud elu edendamisele oma piirkonnas, siis võrgustiku eesmärk on olla asumiseltside vaheliseks infovahetus- ning suhtluskanaliks. See on kohaks, kus asumiseltsid arutavad selts üldiselt puudutavaid küsimusi, jagavad parimaid praktikaid, vahetavad infot nii oma ürituste kui muidu Tallinnas toimuva kohta. (Tallinna Vabauhenduste Võrgustik... 12.02.2014)

Vabatahtlik on inimene, kes osaleb mittetulundusühenduse või muus avalikku huvi edendavas tegevuses oma vabast ajast ilma rahalise tasuta. Osalemine võib olla ühekordne või regulaarne. Tegutsemine vabatahtlikuna ei tekita töösuhet ja see ei ole kajastatud Eesti tööalastes seadustes. Vabatahtlikuna tegutsemine omal algatusel ja iseseisvalt on omaalgatuslik vabatahtlik tegevus. (Lagerspetz 2007:17)

Mõiste „Selts“ kui vabatahtlik ühendus on olnud Eestis kasutusel juba 19. sajandist. Töö autor leiab, et ka tänapäeva Eestis on mõiste „Selts“ laialdaselt levinud. Tallinna linnas tegutsevaid asumiseltse ühendab Tallinna Vabauhenduste Võrgustik, kus jagatakse omavahel parimaid praktikaid ja on infovahetuse ja suhtluskanaliks. Vabatahtlikud tegelevad omast vabast ajast tasu saamata avalikku huvi edendavas tegevuses.

1.2.1. Telliskivi Selts

Mittetulundusühing Telliskivi Selts on Tallinnas avalikes huvides tegutsev organisatsioon, mille eesmärkideks on Kalamaja ja Pelgulinna asumite elanike elukeskkonna parendamine piirkonna ajalugu ja arhitektuurset olemust arvestades, tõstes piirkonna mainet ja kaitstes piirkonna elanike huvisid. Eesmärkide saavutamiseks teostab selts liikmete ühistegevust ja esindab seltsi liikmete huve kõikides piirkonda puudutavates ettevõtmistes ja räägib aktiivselt kaasa piirkonna elukeskkonna kujundamisel. (MTÜ Telliskivi Selts Põhikiri 2009)

Töö autor on leidnud, et Telliskivi Selts on esitanud Tallinna linnavalitsusele asumi detailplaneeringute ja liiklusohutuse vallas mitmeid ettepanekuid. Nende hulgas on Tallinnas Soo tänav, kus asumiseltsi ettepanekul tehti lai jalakäijate ala, ning sõidukiirus on kogu tänava pikkuses 30 km/h. Lisaks on selts pööranud linnavalitsuse tähelepanu Telliskivi tänava ja planeeritava Kalaranna tänava detailplaneeringu suhtes. Nimetatud tänavad on Kalamaja ja Pelgulinna elanikele igapäevaseks liikumisruumiks nii jalgsi, jalgrattaga kui autoga. Seega peetakse oluliseks nende tänavate projekteerimises kaasa rääkida, arvestades kõikidele liiklejatele sõbraliku ruumi loomise eesmärki.

1.2.2. Uue Maailma Selts

Mittetulundusühing Uue Maailma Selts on Tallinnas tegutsev omaalgatuslikul aktiivsusel põhinev organisatsioon, mille tegevuspiirkonnaks on Tehnika ja Suur-Ameerika tänav ning Pärnu maantee ja osaliselt Endla tänavaga piirnev elurajoon. Seltsi eesmärkideks on Uue Maailma piirkonna edendamine, elukeskkonna arendamine ja elanike huvide esindamine. Eesmärkide saavutamiseks aitab selts kaasa piirkonda puudutavate omavalitsuse poolt loodavate kõikvõimalike arengukavade ja detailplaneeringute Uue Maailma elanike huvidega kooskõlla viimisel, ning algatab ise piirkonda puudutavaid planeeringuid ja võitleb nende elluviimise eest. (MTÜ Uue Maailma Selts põhikiri 2009)

Töö autor on leidnud, et Uue Maailma Seltsil on visioon aastani 2020, milles nähakse ette, et tänavaruum muudetakse jalakäijasõbralikuks ja mitmekesiseks, arvestatakse enamuse elanike seisukohta, kus on eelistatud liikumine jalgsi ja rattaga. Planeerimisel peetakse silmas erinevaid kasutaja- ja eagruppe, sealhulgas jalakäijaid ja jalgrattureid, väikeste laste vanemaid, puuetega inimesi, lapsi ja vanema põlvkonna esindajaid. Tänavad on rahustatud liiklusega ja turvalised. Selleks on Uue Maailma Selts teinud Tallinna linnavalitsusele mitmeid ettepanekuid.

1.2.3. Tallinn Bicycle Week

Tallinn Bicycle Week (Tallinna Jalgrattanädal) ei ole lihtsalt üks nädal, vaid aastaringselt tegutsev seltskond, kelle sooviks on edendada Eesti rattakultuuri. Jalgrattakultuur on lai valdkond, mis jaguneb erinevateks aladeks ja elustiilideks. Jalgratas ei ole ainult sportimiseks, vaid ka eluviis ning transpordivahend. Tallinn Bicycle Week loodi selleks, et tutvustada jalgratast ja seda ümbritsevat pakkudes praegustele ning tulevastele Eesti jalgratturitele uut väljundit ja kokkupuutepunkti. (Tallinn Bicycle Week...12.02.2014)

Töö autori hinnangul on Tallinn linn, kus pole kellelgi kuigi hea liigelda – kesklinn on autodest üle koormatud ning üleüldine autostumine on kujundanud kogu linna enese järgi, pärssides omakorda paratamatult teiste linnaliikluse vormide arengut. Paljudes Euroopa linnades vaadatakse jalgrattale kui alternatiivsele liiklusvahendile, millega sõita tööle, kooli, poodi, isegi baari. Eestis nähakse jalgrattas pigem spordi- kui liiklusvahendit ning ehkki jalgrattad on ka Eesti linnadepildis muutumas üha populaarsemaks, on see protsess üsna visa. Jalgrattaga liiklejad on auto- ja kõnniteedeks jagunenud Tallinnas sunnitud oma liiklemisel kasutama just neid teid, kuna senine rattateede ehitus on käsitlenud jalgratast pigem vaba aja harrastuse kui igapäevase transpordivahendina. Jalgrattad on aga vajalikud täna väga autokeskse Eesti ja Tallinna rohelisemaks, inimsõbralikumaks ja jätkusuutlikumaks muutmiseks. Jalgratas võiks ka Eestis ja siinse kliima kiuste kujutada endast normaalset ja praktilist liiklusvahendit.

1.2.4. Avariivaba öö Euroopas

Iga aasta oktoobri kolmandal laupäeval toimub üle Euroopa ööklubides ja pubides teavituskampaania „*European Night Without Accident*“ (Avariivaba öö Euroopas), mis viiakse läbi vabatahtlike poolt 17-29 aastaste noorte seas põhimõttel – noored räägivad noortele. Üleeuroopalise aktsiooni korraldajaks on liiklusaktivistide organisatsioon „Responsible Young Drivers“. Alates 2003. aastast viiakse teavituskampaaniat läbi Euroopa Komisjoni toetusel, kes valis projekti 2011. aastal vabatahtliku lipulaeva projektiks (*European Year of Volunteering 2011*). Seni on projektiga liitunud 24 Euroopa riiki, mille hulgas on ka Eesti. (European Night Without...12.02.2014)

Töö autor on leidnud, et Eestis toimus 19. oktoobril 2013 teavituskampaania juba kümnendat korda. Kaasatud oli kümme ööklubi üle Eesti ning pubid Tallinnas, Tartus ja Otepääl. Teavituskampaania käigus tervitasid kampanias osalenud lõbustusasutuste sissepääsude juures vabatahtlikud saabu vaid külastajaid ja soovitasid igal autoga lõbustuskohta külastanud seltskonnal leida endi seast kaine autojuht. Juht, kes soovis osaleda, lubas olla kaine terve öö jooksul. Antud lubaduse märgiks anti

osalejale käepael. Õhtu lõppedes ja klubist lahkudes puhusid lubaduse andnud noored alkomeetrisse, et tõestada enda vastutustundlikku käitumist. Kokkuleppe täitnud kainetele autojuhtidele pandi välja meened Maanteeametilt, Rovicoltil, Red Bullilt ja Alexelalt. Kõigi kainete juhtide vahel loositi välja kolm Alcoscan®2700 alkomeetrit ning kolm Alexela kütusekaarti. Eestis viiakse teavituskampaaniat läbi Maanteeameti ja OÜ Tequila AD koostöös. (Eestis toimub juba...16.10.2013)

Lõputöö autor leiab, et käsitletud Tallinna vabaühendused teevad asumiseselt omaalgatuslikku tööd liikluse ohutumaks muutmisel, samuti propageerivad jalgrattaentusiastid ja vabatahtlikud noored ohutut liiklemist Tallinna linnas.

1.3. Käsitused vabatahtlike motiveeritusest, kaasamise võimalustest ja liiklusohutusest

Motivatsioon on mõiste, mis pärineb ladinakeelsest sõnast *movere*, „liikuma“. Motivatsioon sunnib inimesi tegutsema, aitab kaasa tegevuse järjepidevusele, on kogum sihipärast tegevust ajendavaid jõude. Motivatsioon on üks keerukamaid indiviidi tasandi nähtusi. Ta on olemuselt väga muutlik ja konkreetse inimese eripäraga seotud. Ideaalis tuleks tulemuslikuks motiveerimiseks leida iga inimese jaoks just temale sobiv motivatsiooniallikate vahekord. (Vadi 2012:5)

Alljärgnevalt tutvustab lõputöö autor mõningaid uuringuid, mis aitavad teada saada, millised inimesed on altimad hakkama vabatahtlikuks ja mis neid tegutsema ajendab ning millistele olulistele hüvedele või väärtustele rõhudes kaasata ja hoida neid vabatahtlikus tegevuses.

Hustinx et al (2010:420) tuginedes Dekker & Halman (2003) ja Wuthnowile (1991) on vabatahtlikkuse motivatsiooni põhjuste uurimisel lähtunud sümbolsest (sotsioloogilisest) ja funktsionaalsest (psühholoogilisest) käsitlusest (vrđl Hustinx et al 2010:418-419).

Sümbolsest käsitlusest lähtuvalt väidavad nad, et motivatsiooni põhjused on osa laiemast kultuurilisest arusaamast ehk teatud kindlate väärtuste ja uskumuste väljendused. Need on kinnistunud vabatahtlikkuse kultuuri, mis rõhutab isetust, kaastundlikke tegusid ja mõistab hukka enesekesksed ja egoistlikud suundumused. (ibid 2010:420)

Funktsionaalsest käsitlusest lähtuvalt väidavad Hustinx et al (2010:420), et inimese käitumist mõjutavad olemasolevad vajadused ja püsivad kalduvused. Clary et al (1998) ja Olsonile (1965) tuginedes väidavad Hustinx et al (2010:421), et sellel ajal kui sotsiaalpsühholoogid viitavad

funktsionaalsele sobivusele, mis tähendab, et vabatahtlikuks olemine teenindab teatud psühholoogilisi vajadusi ja peegeldab kindlaid isikuomadusi, siis ratsionaalse valiku teoreetikud väidavad, et vabatahtlikud kaaluvad oma osaluse kulusid ja tulusid ning nad ei osale enne, kui on tuvastanud sobiva motivatsiooni.

Funktsionaalsete motivatsiooniteguritena on Clary, Snyder, Ridge, Copeland, Stukas, Haugen & Miene (1998:1517-1518) esitanud kuus vabatahtliku tegevuse ajendit:

- **Väärtushinnangud:** inimesed keskenduvad abistamissoovile, mis on tingitud inimlikust murest ja altruismist teiste inimeste suhtes, kellel on elus vähem vedanud.
- **Sotsiaalne kohanemine:** inimene tugevdab vabatahtliku tegevuse kaudu sotsiaalseid suhteid ja pälvib teiste heakskiidu.
- **Mõistmine:** inimene õpib tundma iseenda tugevusi ja põhjuseid, miks olla vabatahtlik, samuti on võimalus avardada maailmapilti ja omandada uusi kogemusi.
- **Karjäär:** inimene omandab tööalaseid kogemusi tehes vabatahtlikku tegevust.
- **Enesehinnangu tõstmine:** inimene suurendab oma enesehinnangut, tundes end vajaliku ja kasulikuna, võimaldab areneda vaimselt ja leida uusi sõpru.
- **Turvalisus:** inimene väldib isiklike probleeme ja vähendab enda suhtes negatiivseid tundeid, mis on tulnud tema edust võrreldes vähem edukate inimestega.

Hustinx et al (2010:421) väidavad tuginedes Clary et al (1998) kuuele vabatahtliku tegevuse ajendile, et erinevad vabatahtlikud pürgivad erinevate eesmärkide poole ja sellel samal vabatahtlikul võib olla rohkem kui üks tähtis motivatsioon.

Lõputöö autor järeldab, et vabatahtlike tegutsemismotiivide väljaselgitamine on vajalik, et mõista, millised ajed on eelduseks, et inimene sooviks hakata vabatahtlikuks. Tegutsemismotiividest teadlik olemine aitab muuta selgemaks vabatahtliku tegevuse olemust ja suurendada tõenäosust, et vabatahtlik tahab vabatahtlikus tegevuses osaleda.

Ühenduse liikmeskonna või sihtrühma paremini rakendamine või aktiveerimine (kaasamine) oma eesmärkide teostamisel ja nende üle otsustamisel, samuti avaliku võimu või äriettevõtete tegevus, mille sihiks on anda kodanikele või neid esindavatele ühendustele võimalus osaleda neid mõjutavate otsuste tegemisel nimetatakse kaasamiseks. Kaasamine peab võimaldama osalust viisil, mis võtab arvesse nende inimeste huve, keda ettevalmistamisel olev otsus puudutab. See peab olema kooskõlas eetika ja demokraatia üldiste põhimõtetega. (Lagerzpetz 2007:6-7)

Kaasamine on pälvinud suurt tähelepanu kodanikuühiskonna kujunemise ühe nurgakivina. Kaasamisel on oluline roll poliitika kujundamisel ja õigusloomes ning häid valitsemistavasid järgides. Võib öelda, et kaasamise mõiste üks käsitlusi on selgelt seotud eri huvigruppide osalemisega otsustusprotsessides. Praktikaga aga juhtub sageli nii, et inimesed saavad küll osaleda oluliste küsimuste arutelus, ideede genereerimises või avaldada oma arvamust küsitlustes, kuid tihti jääb tekkimata seos nende panuse ja lõpptulemuse vahel. Vajalik on vaadata kaasamist laiemalt kui pelgalt otsustusprotsessides osalemist või selle poliitilist taotlust. Kaasamine on midagi, mis on osa meie igapäevaelust, sõltumata sellest, kas oled juht või ametnik, õpetaja või sotsiaalne ettevõtja. Kaasamise toel saab luua dialoogikultuuri eri sektoritesse kuuluvate inimeste vahel ning väga erinevaid eluvaldkondi puudutavate otsuste ja probleemide puhul. Kaasamist võib nimetada sellise keskkonna loomiseks, kus inimesed on valmis tegutsema, võtma vastutust ja pühendumat. Sellise keskkonna loomine eeldab eestvedajaid, kes soovivad ning oskavad kaasata erineva tausta ja kogemusega inimesi keeruliste probleemide ühiseks lahendamiseks ja uuenduste elluviimiseks. Oluline on leida üles inimestes peituvad ressursid ja sisemine tarkus, tänu millele on võimalik targalt tegutseda. (Kärgerberg & Jeedas 2013:11)

Lõputöö autori hinnangul on kaasamine kodanikuühiskonna üks nurgakividest ja otsustusprotsessidesse tuleb kaasata eri huvigruppide liikmed. Oluline on leida kaasaja ja osaleja vahel kindlad sideisikud, kes koordineeriks lõputöö kontekstis liiklusohutuse alast koostööd.

Elemente, mis võimaldavad algatada ja juhtida mõjusaid kaasamisprotsesse ei ole palju vaja. Vaja on selgust, miks tahetakse koos olla ja koos tegutseda ning vajaduse tunnetamist – kelle vajadus see on ja miks inimene tahab ennast siduda. Mõnikord võib välise teguri mõju tuua inimesed ühise laua taha koos tegutsema. Sellisel hetkel ei küsi keegi, mis rolli sa täidad ja millisel positsioonil ollakse. Liiklusohutus on teema, mis peaks puudutama ja kõnetama kõiki inimesi. Teemaga tegeledes tuleb anda oma maksimum, sõltumata sellest, kas omatakse vastavat haridust või mitte. (ibid 2013:29)

Lõputöö autor leiab, et vaja on leida need kindlad vabatahtlikud, kes tahavad panustada liikluse ohutumaks muutmisesse ja selle juures ei ole oluline, mis positsioonil või ametil nad on.

Eesti ühiskond on liikumas suunas, kus nõudlus kaasamise järele on oluliselt suurenenud. Paljudes valdkondades näidatakse välja pahameelt, miks tehakse olulisi otsuseid ilma kaasamata. Samas on kaasamine heaks kiidetud tingimuslikult: hästi on kaasatud siis, kui minu arvamus peale jääb. Ei saada veel aru sellest, et kaasamine tähendabki seda, et me ei tea ette, mis on tulemus, ning mitte alati ei ole isiklik huvi kogukonna kui terviku huvides. (ibid 2013:33)

Kaasamine ja osalemine on sama tegevuse kaks poolt. Kaasaja muudab otsuse kujundamise avatuks ning algatab koostöö. Osaleja toob juurde oma ekspertiisi, esindab teatud huve ja seisukohti ning pakub lahendusi. Osalemine aitab tekitada ka omanikutunnet ja vastutust otsuse suhtes. Et olla edukas kaasajana, on vaja mõista osalejate vajadusi ja osalemise võimalusi otsustamise etappides. Peamisi põhjusi, miks kodanikuühendusi kaasatakse, on soov tuua otsustuste tegemisse nende kogemusi, teadmisi ja ootusi, keda teema puudutab. Harva on tegu küsimustega, mis puudutavad üksnes ühendusi kui organisatsioone, enamasti mõjutavad need ühiskonnagruppe, keda ühendused esindavad – olgu need siis liikmed või sihtrühmad, kelle huvides tegutsetakse. Et neid hästi esindada, on oluline, et ühendus omakorda neid kaasaks enda seisukohtade ja tegevuste kujundamisse. (Hinsberg & Kübar 2009:11,34)

Liiklusohutuse alasesse koostöösse kaasatud erinevate teadmiste ja kogemustega vabatahtlased /vabatahtlikud võivad töö autori arvates tuua testsugust nägemust probleemide lahendamiseks.

Kaasamine võimaldab teha tööd paremini. Võimaldab vältida vigu, saavutada paremini läbimõeldud otsuseid, saada suuremat toetus ja latusamat elluviimist. Kaasamise edukus sõltub suutlikkusest vajalike osalejateni jõuda, et äratada neis huvi ja arusaamist, leida parimaid viise nendega suhtlemiseks. Kaasamise viljakate koostöösuhete loomine eeldab usaldust ja kogemusi, mis tekivad töö käigus. (ibid 2009:65) Kaasata tuleb vaid siis, kui on tegelik huvi osalejate sisendi vastu ja see on vajalik. Kaasamise eesmärgi väljaselgitamiseks on vaja teada, milleks kaasamist vajatakse, kas koguda infot praegusest olukorrast, on vaja uusi ideid või langetada otsus. Osalejate leidmiseks tuleb läbi mõelda, keda tehtav otsus puudutab, kellel on huvi selle teema vastu või kellel on olemas vajalikud teadmised ja oskused. (ibid 2009:66) Tähtis on kaasamises osalejate vaheline kommunikatsioon, kuidas kõige paremini teineteiseni jõuda. Samuti tuleb suhtlemisreeglites kokkuleppida, et vältida arusaamatusi. Tuleb valida õiged kaasamise meetodid, mis sobivad eesmärkidega kõige paremini. (ibid 2009:67) Kaasatud partneritele tuleb anda tagasisidet, mis sai nende ettepanekutest, miks ühe või teise ettepanekuga arvestati või ei arvestatud. Partnerite teadmatuses hoidmine vähendab motivatsiooni edaspidi osaleda. Vastutus otsuse tegemise ja selle tagajärgede eest jääb kaasajale, kes peab suutma põhjendada, miks selline valik tehti. Lõpuks tuleb hinnata, kas kaasamine täitis oma eesmärgi ning mida sellest järgmisteks kordadeks õppida. (ibid 2009:68)

Sellise keskkonna loomine eeldab eestvedajaid, kes soovivad ning oskavad kaasata erineva tausta ja kogemusega inimesi keeruliste probleemide ühiseks lahendamiseks ja uuenduste elluviimiseks. Eriarvamusi konkreetsetes küsimustes jääb ikka, ning see on ka loomulik ja vajalik. Kuid teatakse,

et kellegi mõtteid ei väldita ilma neisse süvenemata ja neid arutamata. (Kärgerberg & Jeedas 2009:65)

Töö autor leiab, et liiklusohutuse alasesse koostöösse vabaihenduste ja vabatahtlike kaasamiseks on vaja töötada välja kindlad põhimõtted kuidas, kes ja millal peab tegema, milleks on vajadus kaasata, milleks kaasata, millised on ühised väärtused kaasamiseks ja kaasatavad inimesed, samuti tuleb kaasaja ja osalejate vahel kokku leppida kaasamise tingimused.

Liiklusohutus kaasneb kõikide inimeste argipäevas ja turvaline liikumine on osa heast elukeskkonnast. Liiklusohutus kaasneb samuti ka paljudele töökohustusena, olgu selleks siis liiklusohutuse asjatundja, projekteerija, politseinik või kindlustusametnik. (Ahlroth & Pöllänen 2011)

Eesti rahvuslikus liiklusohutusprogrammis aastateks 2003-2015 märgitakse, et liiklusohutuse parandamiseks saavutatakse parim tulemus vajalikke meetmeid rakendades läbi erinevate ametkondade ja vabaihenduste koostöö. Kasulik ja odav võtte liiklusohutuse parandamiseks on toetada sellealast vabatahtlikku initsiatiivi. Põhjamaades, eriti Rootsis, eksisteerib hulgaliselt liiklusohutusega tegelevaid mitteformaalseid ühendusi, näiteks laste liiklusklubid. Enamikes riikides tegutsevad edukalt autoklubid ja -liidud. Ka Eestis on vajalik kaasata vabatahtlikkuse alusel töötavad autoklubid ja -liidud teisi liiklejaid arvestava sõidustiili kujundamisele, juhtide huvide ja õiguste kaitsele ning liiklustingimuste ja liiklusohutuse järjepidevale parandamisele. (Eesti rahvuslik...10.10.2013) Samas programmi II-III etapi eesmärkide ja rakendusplaani täitmise aruannetest ei nähtu, et vabaihenduste ja vabatahtlikega oleks liiklusohutusprogrammi rakendamiseks ja eesmärkide täitmiseks tehtud koostööd (Eesti rahvuslik... II ja III etapi...10.10.2013).

Euroopa Komisjoni teatise „Ühiselt konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa linnalise liikumiskeskonna suunas“ järgi hukub Euroopa Liidu linnades igal aastal ELi liiklusõnnetuste andmebaasi CARE andmetel liiklusõnnetustes umbes 11 000 inimest. Suurem osa sõiduteedel toimuvatest tõsistest või surmaga lõppevatest liiklusõnnetustest, milles saavad kannatada vähem kaitstud liiklejad, leiab aset linnapiirkondades. Linnades toimub umbes kaks kolmandikku jalakäijate surmaga lõppevatest õnnetustest ning 50 % linnaliikluses hukkunutest on jalakäijad või jalgratturid. Kui autojuhi surma põhjustanud liiklusõnnetuste arv langes viimase kümne aasta jooksul 49 % võrra, vähenes jalakäijate surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arv nimetatud perioodil vaid 39 %. Vaja on täiendavaid jõupingutusi, et liiklusohutust linnades suurendada, vältides eriti vähem kaitstud liiklejate surma või tõsiste vigastustega lõppevaid liiklusõnnetusi, selleks on vaja

tagada, et säästva linnalise liikumiskeskonna kavades võetakse planeerimisprotsessi kõigis etappides läbiva tähtsusega küsimusena arvesse liiklusohutusega seotud aspekte ja pööratakse piisavat tähelepanu sellistele küsimustele nagu linnataristu turvalisus ja seda eriti vähem kaitstud liiklejate jaoks, moodsate tehnoloogiate kasutamine liiklusohutuse tõhustamiseks linnades, liikluseeskirjade jõustamine ning liiklusohutusala haridus. (Ühiselt konkurents...17.12.2013)

Lõputöö autori hinnangul on liiklusohutus teema, millesse kodanikeühiskonna liikmete kaasamine puudutab kõiki. Eesti rahvusliku liiklusohutusprogramm näeb küll ette vabaihenduste kaasamist, kuid eesmärkide ja rakendusplaani täitmise aruannetest ei nähtu, et nendega oleks tehtud koostööd. Euroopa Liidu linnaliikluses surmaga lõppenud liiklusõnnetustes on 50% vähem kaitstud liiklejad, seega tuleb pöörata tähelepanu linnataristu turvalisuse tõstmisele, mida on lõputöö kontekstis teinud vabaihendused ja vabatahtlikud omaalgatuslikult.

Teoreetilise osa kokkuvõttena toob töö autor välja:

Kodanikeühiskonnas, kus inimeste põhiõigused ja vabadused on kaitstud, on võimalik teha omaalgatuslikku koostööd huvide esindamiseks ja mõjutada poliitilisi otsuseid. Vabatahtlik tegevus on kodanikeühiskonna üheks vundamendikiviks, kuna riigi ressursid oma elanike heaolu tagamisel on piiratud. Selleks, et lahendada eksisteerivaid probleeme tuleb tõsta kodanike aktiivset osalemist vabatahtlikus tegevuses. Vabatahtlikul tegevusel on ühiskonna arengus täita oluline roll ja see tuleb muuta inimese igapäevase elu normaalseks osaks, kuna vabatahtlik tegevus ja vabatahtlikud on oluline ressurss, mida tuleb tähtsustada.

Inimesed koonduvad tänapäeval gruppidesse, et osaleda avalikus diskussioonis, millega kaitstakse nii enamuse kui ka vähemuse vaatekohti ja hoitakse ära võimu koondumise ühiskonna kindla osa kätte. Vabatahtliku tegevuse näol ei ole tegemist inimese esmase vajadusega, ja inimesed, keda on palutud hakkama vabatahtlikuks, teevad seda suure tõenäosusega.

Tallinna linnas on vabaihendused omaalgatuslikult teinud liiklusohutuse alaseid ettepanekuid kohalikule omavalitsusele linnaruumi ja liiklutaristu ohutumaks muutmiseks, mis on leidnud positiivseid teostusi, samuti on vabatahtlikud korraldanud liiklusohutusala üritusi, et propageerida ohutut liiklemist.

Keskmine Eesti vabatahtlik on naine oma parimas tööeas, saab majanduslikult hakkama ja on eesti rahvusest. Vabatahtliku tegevuses on Eestis kõige populaarsem keskkonna kaitse ja säästev eluviis, kõige ebapopulaarsem aga korrakaitse ja sisejulgeolek.

Motivatsioon sunnib inimesi tegutsema ja aitab kaasa tegevuse järjepidevusele. Motivatsiooni põhjuseid saab otsida: 1) kindlate väärtuste ja uskumuste arusaamadest, milles rõhutatakse isetust ja kaastundlike tegusid ning mõistetakse hukka enesekesksed ja egoistlikud suundumused või 2) inimeste käitumist mõjutavatest olemasolevatest vajadustest ja püsivatest kalduvustest, kus vabatahtlikud kaaluvad oma osaluste kulusid ja tulusid ja ei osale enne kui on leidnud enda jaoks sobiva motivatsiooni.

Kaasamine on kodanikeühiskonna teiseks nurgakiviks. Kaasamise all mõistetakse eri huvigruppide osalemist otsustusprotsessides. Paljud huvigrupid on näidanud Eestis välja oma pahameelt kui neid on jäetud välja olulistesse otsustesse kaasamata. Kaasamine ja osalemine on sama tegevuse kaks poolt, kaasaja muudab otsuse kujunemise avatuks ja sellega algab koostöö, kus osaleja esindab teatud huve, seisukohti ja pakub lahendusi. Peamiselt kaasatakse kodanikeühiskonnas selleks, et soovitakse tuua otsuste tegemisse kogemusi, teadmisi ja ootusi, mida teema puudutab. Kaasamine võimaldab vältida vigu, saavutada paremini läbimõeldud otsuseid ja saada suuremat toetust. Kaasata tuleb vaid siis kui osalejatel on sisendi vastu huvi ja seda peetakse vajalikuks otsuse tegemisel. Kaasamisega tekkivad suhted sihtrühmade ja partneritega, kus teatakse, et teineteist saab usaldada ja mõistetakse, et töötatakse ühiste eesmärkide nimel.

Liiklusohutus on teema, millesse huvigruppide kaasamine puudutab kõiki ühiskonna liikmeid ja sellega tegelemisel tuleks anda maksimum. Eesti rahvusliku liiklusohutusprogrammi eesmärkide ja rakendusplaani täitmise aruannetest ei nähtu, et vabaühenduste ja vabatahtlikega oleks liiklusohutusprogrammi rakendamiseks ja eesmärkide täitmiseks tehtud koostööd.

2. UURIMUS VABAÜHENDUSTE JA VABATAHTLIKE KAASAMISEST LIIKLUSOHUTUSE TAGAMISEL

Lõputöö empiirilises osas uuritakse/kirjeldatakse vabauhenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalusi linna liiklusohutuse tagamisel koostöös Politsei- ja Piirivalveameti ametnikega.

2.1. Uurimustöö meetod, valim, uurimuse käik

Lõputöö uurimuses kasutas autor kvalitatiivse andmekogumismeetodina intervjuusid. Hirsjärvi & Hurme (2001:34) järgi on intervjuu kui andmekogumismeetodi kasutamise eeliseks vahetu keeleline interaktsioon uuritavatega. Intervjuu kaudu saab vastavalt intervjuueeritavale andmekogumist reguleerida ning intervjuueeritaval on võimalus oma arvamust avaldada võimalikult vabalt.

Käesolevas uurimuses kasutas intervjuu liikidest lõputöö autor teemaintervjuud. Teemaintervjuu raamistik moodustus uurimisküsimuste ja teoreetiliste kontseptsioonide alusel. Hirsjärvi & Hurme (2001:47) järgi on teemaintervjuus alateemad uurijale teada, kuid küsimused formuleeruvad ja järjestuvad intervjuueerimise käigus. Teemaintervjuu kasutamine uurimuses annab intervjuueerimisel uurijale paindlikkuse ja vahetuma suhtlemise intervjuueeritavaga.

Teemaintervjuu teemad on respondentidele ühesugused, kuid küsimustes on erinevusi, lähtudes valimi staatusest (vt lisad 1-3).

Uurimuses osalenud respondentidega läbiviidud intervjuud lindistati, mille järel toimus transkribeeritud tekstist uurimusküsimustele vastava temaatika otsimine ja tematiseeritud tekstide koondamine ühise teemanimetaja alla. Ühe respondentiga viidi intervjuu läbi elektronposti teel, mil ei olnud võimalik respondenti, tema näoilmet ja žeste näha, mis võis kahandada tulemuse väärtust. Samuti võis kahaneda sel viisil võimalus, et intervjuueeritav räägib teemast rohkem, kui töö autor on suutnud ennustada.

Valimiga läbiviidud intervjuude tekstide tsiteerimisel kasutas töö autor järgmist kodeerimist:

A; B; C; D; E; F; G kus „A, B“ = vabauhendus, „C“ = vabatahtlike kaasaja, „D“ = vabatahtlik, „E, F, G“ = politseiametnik.

Intervjuud salvestas, transkribeeris ja analüüsis käesoleva töö autor.

Uurimistöö arutelu kõrvutatakse ja tõlgendatakse valimi respondentide hinnanguid töö autori poolt.

Valimit iseloomustavad järgmised andmed:

- Valim on eesmärgipärane.
- Intervjuudes osalevad vabaihenduste aktivistid, vabatahtlike kaasaja, vabatahtlik entusiast ja politseiametnikud on valitud põhimõttel, et intervjuueeritavad oleksid eelnevalt näidanud üles aktiivsust liiklusohutuse teemal ja politseiametnikel oleks eelnev kokkupuude liiklusjärelvalve ning liiklusohutusega.
- Valim on moodustatud vabaihendustesse ja vabatahtlikesse liikumistesse kuuluvate liikmete seast, ning töötavatest, vähemalt kümne aastast staaži omavatest politseiametnikest.
- Valim koosneb seitsmest inimesest (vt tabel Valim).

Tabel. Valim

Kood	Sugu	Vanus	Haridus	Seotus vabatahtlikega	Seotus liiklusohutusega
A	mees	42	keskeri	Telliskivi Selts	on kokku puutunud
B	naine	30	kõrgem	Uue Maailma Selts	on kokku puutunud
C	naine	22	kõrgem	Aktsiooni „Avariivaba öö“ korraldaja	on kokku puutunud
D	mees	32	keskeri	abipolitseinik	on kokku puutunud
E	mees	36	kõrgem	otsene kokkupuude puudub	igapäevane töö
F	naine	42	kõrgem	on kokku puutunud	igapäevane töö
G	mees	50	kõrgem	otsene kokkupuude puudub	igapäevane töö

Ajavahemikul 17.03.2014 - 31.03.2014 viidi läbi seitse intervjuud vabaihenduste liikmete, vabatahtlike kaasaja, vabatahtliku aktivisti ja politseiametnikega.

Enne intervjuud lepidi respondentidega kokku intervjuude toimumise aeg ja koht.

Intervjuud viidi läbi sõbralikus keskkonnas. Lõputöö autor selgitas intervjuu alguses taustinformatsiooni ja võimalust saada informatsiooni lõputöö tulemustest. Kõik respondendid lubasid intervjuud lindistada. Vastamise aega ei piiritletud.

Üks intervjuu viidi läbi elektronposti teel. Intervjuuerija avaldas soovi kohtuda respondentiga, kuid suure töökoormuse ja ajapuuduse tõttu ei olnud respondentil aega kohtuda. Nõustuti intervjuule

vastama elektronposti teel. Intervjuu saadeti respondentile 25.03.2014, millele paluti vastata esimesel võimalusel.

Tuginedes töö eetilistele nõuetele ja vastastikusele kokkuleppele ei tooda välja intervjuudes osalenute nimesid ega muid andmeid, mis annaksid võimaluse uurimuses osalenud inimesi identifitseerida.

2.2. Uurimisandmete analüüs ja arutelu

Lõputöös analüüsitud teemaintervjuudest selgub, et Politsei- ja Piirivalveameti koostöö vabauhenduste ja vabatahtlikega on pigem juhutine ja igapäevaselt liiklusohutuse alast koostööd ei tehta, kuid selleks ollakse valmis ja tuleviku plaanis nähakse seda kindlasti ühe võimalusena. Samuti on vabauhendused ja vabatahtlikud valmis panustama oma tegevust liikluse ohutumaks muutmiseks.

2.2.1. Uurimisandmete analüüs

I Vabatahtlikkuse määratlemine

Vabatahtliku tegevust on Eestis tehtud juba aastaid, viimasel ajal on aga koondumine seltsingutesse ja ühingutesse elavnenud. Keskmiselt ollakse osaletud vabatahtlikkus tegevuses kuus aastat.

A: 2010. aasta lõpust. (kaasatud Telliskivi Seltsi tegevusse)

B: 2007. aastast, kui loodi Uue Maailma Selts.

D: Abipolitseinikuna olen olnud aktiivne kuus aastat.

Politseiametnikud ja vabatahtlike kaasaja on üldiselt teadlikud, kes on vabatahtlikud ja mida vabatahtlikud oma tegevusega teevad.

C: Vabatahtlik on isik, kellel on missioonitunne ning kes soovib panustada ühiskondlikku heaolusse. Vabatahtlike puhul on oluline ka see, et selle tegevuse eest ei eeldata tasu saamist.

F: Ma arvan, et politsei vaates see on inimene, kes tahab oma tegevusega panustada sisejulgeolekusse.

G: Arvan, et vabatahtlik on see, kes tuleb riigifunktsiooni vabatahtlikult täitma või tahab sellele abiks olla.

Seltsingud ja ühendused soovivad kaasa rääkida neid puudutavates ühiskondlikes poliitilistes otsustes.

A: Kindlasti soovime mõjutada (ühiskondlikke poliitilisi otsuseid). Lihtsam on mõjutada otsuseid, kui on moodustatud mingi „keha“, kes siis esindavad piirkonna mõtteid ja arusaamasid. Erinevate ametkondadega lävimises on parem kui on konkreetsed inimesed, kes esindavad, siis saavad teised ka juba kindlaid inimesi tundma ja otsuste kujunemine saab kindlasti paremaks.

B: Jaa, soovime küll, eriti lokaalselt tasandil, sest meie tegevus on suunatud ikka piirkonnale. Suhtleme linnavalitsusega ja korraldame erinevaid aktsiooni, näiteks „Tänavafestival“, millega näitame, kuidas inimesed saavad ka teisiti tänavaruumi kasutada.

Asumiseltsid soovivad parandada elukeskkonda, mille üheks osaks on liiklusohutus asumite sees.

A: Enamus probleeme on seotud just elukeskkonnaga ja selle juurde läheb muidugi ka liikluse teema, millega kipuvad just kõige suuremad tagajärjed olema elukeskkonnale.

B: Kuna olen seltsi eestvedaja, siis minu teema eelkõige on linnaruum ehk inimeste käitumine ruumis. Minu viimane suurem projekt, mille tegin oli Uue Maailma visioon (visioonis on puudutatud liiklusohutuse teemat asumi siseselt).

Seltsingud ja ühingud algatavad avalikke diskussioone, et kaitsta kogukonna huve. Liiklusohutuse koha pealt soovitakse teha detailplaneeringute koostamisel ettepanekuid, mis oleksid vastuvõetavad kogukonnale.

A: Jah, kindlasti on huvi algatada avalikke diskussioone. Samas kõikide huve ei ole võimalik esindada, kuna on nii palju erinevaid nägemusi. Kuid liigirikkusest saab välja selekteerida just parimad mõtted ja nägemused. Selts kui selline seisab muidugi selle eest, et kõigil oleks parem ja turvalisem elukeskkond.

B: Kindlasti on huvi algatada diskussioone. Kogukonna huvid on pidevas muutumises ja meie ülesanne on teha kogukonna hääl kuuldavaks.

C: Kui isikud kogunevad ühendustesse ja algatavad avalikke diskussioone, on ilmselgelt nende eesmärk kaitsta kogukonna huve. Ühendustesse kogunemise ja diskussioonide algatamisega teevad nad vähemuse hääle kuuldavaks ning aitavad juhtida tähelepanu päevakorras olevatele olulistele valupunktidele.

II Motiveeritus vabatahtliku tegevuse korraldamises

Asumiseltsel motiveerib teadmine, et on võimalus kogukonna heaks midagi ära teha. Üldiselt tehakse vabatahtlikku tegevust hobi korras.

A: Põhiliselt see (motiveerib), et põnev on ja tunded, et on võimalus midagi muuta. Mõte on selles, et kui ise ei tee, siis ei tee keegi.

B: Põnev on olnud ja maailm läheb paremaks. Inimestega ja ruumiga töötamine huvitab mind. Selle (vabatahtliku) töö juures on hästi palju vabadust ja loomingulisust, mis mind inspireerib.

D: Mõni mees käib baaris õlut joomas mõni golfi mängimas, see (vabatahtlik tegevus) on lihtsalt hobi.

Vabauhendusi ja vabatahtlikke on vallanud pahameel, kui neid ei ole kaasatud ühiskondlike oluliste otsuste tegemisse.

A: Viimasel ajal läheb asi paremaks, kuna ametnikega on saadud juba sina peale. Probleem on selles, et linnaametid üritavad elukeskkonna kohta jagada võimalikult vähe infot, mõttega, et mida vähem infot välja annad, seda vähem jama tuleb.

B: Ikka on, loomulikult... Need puudutavad just kohalikke otsuseid.

Asumiseltse puudutanud olulised otsused, millest neid välja on jäetud puudutavad asumisisesed detailplaneeringuid teedehituse vallas. Vabatahtlik on seisukohal, et seadusandluses on lünki, mis neid otseselt puudutavad.

A: Kaks sellist sarnast projekti. 1) Soo tänav – valimisteni oli palju aega ja neil oli aega teha ja meiega infot jagada. Protsess kestis paar aastat ja saime kõik läbi rääkida ja ära vaielda. 2) Telliskivi tänav – palusime koguaeg infot, et kui hakkate midagi tegema, siis andke teada, nemad vastasid, et jaa jah, kindlasti anname. Kuid ühel hetkel oli detailplaneering ja kõik valmis ja meiega ei rääkinud keegi.

D: Abipolitseiniku seaduse muudatus oleks vajalik. Õigused on maha keeratud ja pead mõtlema, mida üldse teha saad või ei saa.

Ollakse seisukohal, et ühiskonnale saaks pakkuda sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonnas rohkem, kuid paljuski jääb see aja-, ressursi- ja motivatsiooni puuduse taha, samas ei olda sellele valdkonnale ka varem mõeldud.

A: Ega selle (sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonnas) vabatahtliku tööga just väga palju aega tegeleda ei ole. Keskendud pigem mingile kindlale asjale, mis on enda südamele kõige lähemal, ehk siis kodukandile.

B: Kindlasti saaks, meil ei ole see (sisejulgeoleku ja korrakaitse) küsimus nii fookuses olnud. Selle jaoks on nagu muud võrgustikud, liitutakse pigem naabrivalvega. Kindlasti oleks tore selle alaga tegeleda, aga seltsi juurde ei ole tekkinud sellist huvigruppi ja ressursid on seega piiratud.

C: Usun, et saaksid (vabauhendused ja vabatahtlikud). Näiteks osaleda vabatahtlikuna Kaitseliidu tegemistes või näiteks pakkuda end vabatahtlikult abipolitseinikuks. Samuti osaleda vabatahtlikuna aktsioonides, mille eesmärk on näiteks hoida ära liiklusõnnetusi (Avariivaba öö).

D: See on motivatsiooni koht, kindlasti on kõigil oma tahe mängus. Inimest saab kaasata vabatahtlikule tööle kui on välja pakkuda mingi motivaator.

F: Kindlasti saaksid. On selleks siis vabatahtlikkus abipolitseinike näol või mingis muus formaadis näiteks naabrivalve, kus tehakse ennast nähtavaks patrullimistega.

Politseil oleks võimalik motiveerida vabatahtlikke koolituste abil, või kaasates neid erinevatesse projektidesse ja konverentsidele, mis on suunatud kindlatele huvigruppidele.

F: Ilma motivatsioonita kindlasti keegi ennast ei liiguta, ma arvan, et kõige lihtsam viis politseil motiveerida oleks läbi koolituste. Politseil on väga võimekad sisekoolitajad ja korraldatakse ka palju rahvusvahelisi konverentse, mis tahes sisejulgeolekut puudutatavatel teemadel, sinna saaks neid kaasata. Ma arvan, et see on kõige lihtsam ja kindlasti ka odavaim moodus, kuidas vabatahtlikke motiveerida.

G: Võimalus on kaasata neid (vabaühendusi ja vabatahtlikke) erinevatesse projektidesse, millega saab lahendada ära finantsilise poole. Võib-olla läbi viia mingeid koolitusi, aga ma ei tea palju see inimesi motiveerib, pigem koolitus harib kui motiveerib.

Asumiseltsid on väga motiveeritud tegema koostööd politseiga, asumifoorumitesse ja asumipäevadele on kaasatud politseid tutvustama politsei tööd, nt naabrivalve teemadel nõu küsimine ja koostöö tegemine. Samuti tahetakse panustada infovahetusele ning vabatahtlikud noored on motiveeritud levitama liiklusohutusealast sõnumit eakaaslaste seas. Ühiselt patrullimist ei peeta aga vajalikuks. Samas puudub teave, mis moodi saab ühiskonnale politsei kontekstis kasulik olla.

A: 2011-2012 tegime asumifoorumeid, kus olid erinevad teemad. Selle raames oli ka turvalisuse foorum, millesse oli kaasatud politsei asjadest rääkima, samuti Kalamaja ja Pelgulinna päevadele on kutsutud politseid ennast ja politseitööd tutvustama. See ei ole muidugi selline, et lähme koos patrullima. Eelmisel sügisel kerkis esile jälle selline turva teema ja see oleks rada, mida mööda tahaks käima hakata ja koostöö politseiga kasvõi naabrivalve teemadel oleks aktuaalne, see oleks muidugi läbirääkimiste küsimus.

B: Oleks tõesti (motiveeritud). Näiteks anda politseile infot, mis piirkonnas toimub. Koostöö jääb ilmselt selle taha, et ei teata, millisel moel me saaksime politseile kasulikud olla.

C: Vabatahtlikud noored on olnud väga motiveeritud, kuna aktsiooniga edasikantav sõnum on suunatud eelkõige nendeealistele kaaslastele. Osaledes aktsioonis vabatahtlikuna ja levitades sõnumit, võib neil õnnestuda päästa mõni oma lähedane inimene raskesse liiklusõnnetusse sattumisest või mõne teise noore poolt tekitatud liiklusõnnetuse ohvriks sattumisest.

F: Selliseid ühendusi on, kes on käinud just liiklusohutuse valdkonnas ennast ise välja pakkumas ja tahavad nad eriti kaasa lüüa esimese koolipäeva üritustes ja ütleme just kooli alguse operatsioonides. Siis on neid vabatahtlike küll väga palju, erinevaid seltsinguid, kes käivad pakkumas. Aga muudel juhtudel pigem mitte. Ütleme suvistel üritustel on olnud kus nad on teinud ettepanekuid, et nad võivad minna alkomeetritega puhuma.

G: Tundub, et mõned on motiveeritud entusiastid teha midagi ära, aga kahjuks läheb seal see aur vales suunas. Eks iga inimene tunneb enda sees ise, kas ta on motiveeritud või mitte.

III Vabatahtlike kaasamine liiklusohutusse

Liiklusohutus on teema, mis puudutab ja kõnetab kõiki inimesi. Asumiseltsid leiavad, et elukeskkonna ohutumaks muutmine on väga oluline.

A: Liiklus ja detailplaneeringud ongi peamised teemad, millega elukeskkonna paremaks muutmisel tegeleme.

B: See puudutab otseselt, kuna liiklusohutus on suurimaid probleeme meie piirkonnas. Asum jääb suurte teede äärde.

C: Liiklusohutus on väga oluline teema, kuna liiklus on see, mis ümbritseb meid kõiki. Pole oluline, kas inimene on ise mootorsõidukijuht või mitte, kuna õnnetusse võime sattuda kõik. Usun, et kõigi inimeste jaoks on oluline, et meie liiklus oleks ohutum ning mootorsõidukijuhid oleksid vastutustundlikumad.

E: 10 aastat seda tööd teinud, ikka puudutab, see (liiklusohutus) peaks olema muidugi iga kodaniku kohustus, et hoida liikluses ära ohtlikud autojuhid.

G: Oma lapsed olen suutnud kasvatada nii, et kui ma juhuslikult peaksin autoga kollase tule alt läbi lipsama ja lapsed on autos, siis ma pärast häbenen seda tükk aega, selle pärast, et nemad juhivad minu tähelepanu kohe sellele. Eks see teema on ikka 24/7 küljes.

Valupunktid liikluses on harjumuspärased mõtteviisid ja ükskõiksus, mida on väga raske murda. Lisaks ei ole suudetud rahapuuduse tõttu täies mahus käivitada Rahvuslikku liiklusohutuse programmi.

A: Põhiline on (liikluses) harjumuspärane mõtteviis, see on see valupunkt, mida on väga raske murda.

C: Kartmatud, hulljulged, vastutustundetud ja hirmutundetud liiklejad, kes ei mõista, et lisaks sellele, et võivad seada ohtu enda elu, võib ohtu sattuda mõne teise liikleja või kaassõitja tervis või elu. Kindlasti on valupunkt ka alkoholijoobes mootorsõidukijuhtide suur hulk.

E: Inimeste ükskõiksus (liikluses). Inimeste vahel peaks olema üksteisest arusaamine ja mõistmine.

F: Vist need (valupunktid), mis on olnud juba 20 aastat, tundub et midagi ei ole muutunud. Ikka on joove, kiirus, juhtimisõiguse teema ja kergliiklus.

G: Meil on „suurepärase“ rahvuslik liiklusohutuse programm olemas, millele esimesed aastad mitte mingisugust raha taha ei leitud, nüüd on sellele rahad taha tulnud, aga kuidagi on jäänud see kõik ikkagi nii. Kui programm räägib, et tuleb kaasata vabaihendusi ja vabatahtlikke, siis selleks ei olnud raha ja ei olnud ka vabatahtlikke.

Vabaihendused on teinud liiklusohutuse vallas omaalgatuslikke ettepanekuid põhiliselt asumi detailplaneeringute tegemisel. Vabatahtlikud on teinud ettepanekuid kombineeritud liiklusjärelvalve vallas. Politsei on teinud ettepanekuid vabaihendustele ja vabatahtlikele tulla välja ka muudel aegadel kui kooli alguse ja suviste ürituste ajal. Probleemiks on, et politseil puuduvad kontaktid, kellele teha ettepanekuid ja keda saaks kaasata.

A: Soo tn on hea näide. Ettepanek oli see, et võtame teise sõiduraja ära selle pärast, et tänava alguses pealesõit ja tänava lõpus mahasõit on kogu aeg olnud üherajaline ja keskel on kaheajaline, et sellel ei ole ju mõtet. Et siis oleks ka 30 km/h ala, mis tõstab liiklusturvalisust ja puuduvad möödasisõidu võimalused. Telliskivi tänavaga nii edukalt ei läinud, ettepanek oli see, et ka see oleks 30 km/h ala.

B: Oleme linnaga suhelnud ja teinud neile ettepanekuid koos Tehnika Kõrgkooliga, kuidas asumisiselt saaks liiklust ohutumaks muuta. Linna poolt on tulnud positiivset tagasisidet meie ettepanekute kohta, kuid teostuseni ei ole need senini jõudnud.

C: Minupoolne soovitus ja ettepanek on olnud see, et noortega tuleb suhelda ilma manitseva toonita. Usun, et see aitab nendeni paremini jõuda ning südametunnistusele koputada. Kui aktsiooni viivad läbi samaealised noored, kes suhtlevad noortega vabas õhkkonnas, siis usun, et see aitab paremini kaasa eesmärgi saavutamisele.

D: Kunagi, kui seadus ei olnud veel nii lünklik, siis sai kombineeritud liiklusjärelvalvet teostatud ja minupoolseid ettepanekuid selle teostamiseks on kasutatud.

F: Oleme neile teinud ettepanekuid ka muudel aegadel välja tulla kui kooli algus ja suvised üritused. Viimati sai neid kasutatud siis, kui toimus see liikluse nädal. Ütleme nii, et on kaasatud küll, aga seda siis niipidi, et ega nad ennast ise väga ei reklaami ja mingeid uusi ühendusi ei ole võimalik ka ülesse leida.

Liiklusohutuse vallas on politsei ja vabaihendused kokku puutunud pigem erinevate ümarlaudade juures, kus arutatakse elukeskkonna muutmist ohutumaks. Vabatahtlikud on politseiga kokku puutunud erinevate ürituste ja operatsioonide raames.

A: Politseiga on nüüd natukene teistpidi (kokkupuude), selles mõttes, et kommunaalamet kutsub kokku erinevate seltside esindajad, liiklusplaneerijad ja politsei ja seal käivad siis arutelud ohutuse teemal, aga see on pigem ikkagi see planeerimise teema kui järelevalve teema.

D: Kombineeritud liiklusjärelevalve käigus.

F: Koostöö formaatides, kes ise tahavad. Need on pigem sellised inimesed, keda huvitab liikluse suurem pilt, mitte asum või küla. Linna turvalisuse komisjonides, mis on kohalike omavalitsuste üksuste juures, sinna on politsei igati kaasatud ja seal on esindatud ka asumiseltside esindajad.

G: Abipolitseinikke oleme kaasanud alati, seda küll pigem kohatäitena või patrulli tugevdamiseks, aga otseselt muud kaasamist ma ei saa ülesse tunnistada.

Politsei ei ole kaasanud vabatahtluse liiklusohutuse alaste otsuste tegemisse. Vabatahtlikkuse vormis käivad politsei juures koos liikluse ümarlaua näol erinevatest ühingutest inimesed.

A: Politsei ei ole seda (kaasanud) teinud.

B: Politsei ei ole meid kaasanud.

C: Viies läbi aktsiooni Avariivaba öö, on ka politsei andnud oma panuse. Sel õhtul on tavapärasest rohkem kiiruskontrolle ning samuti ka puhumisreide. Samuti saame politseilt ka infot, kas ja kui palju oli sel ööl liiklusrikkumisi.

F: Üks koostöö formaat, mis puudutab vabatahtlikke on PPA juurde kolm aastat tagasi tehtud liiklusasjatundjate ümarlaud. Tegemist on küll liikluse valdkonda kuuluvate erinevate institutsioonide ja ka erasektoriga, aga need on need keda see valdkond huvitab ja ma siiski ütlen, et nad on ikkagi vabatahtlikud ja nende mõtteid ja ideid on meie planeerimistel vägagi arvestatud.

G: Liikluse ümarlaua juures on ju kõik teised tulnud vabatahtlikult, on selleks siis rehvimüüjate liit või keegi teine. Seal arutatakse läbi need pidepunktid, millega minnakse Vabariigi Valitsuse liikluskomisjoni juurde. Aga kui kaasata organisatsioone kaasa mõtlema ja oma arvamusi avaldama, leiab kindlasti häid ideid, mida ära saaks teha.

Vabatahtlused ja politsei on valmis tegema liiklusohutuse alast koostööd, kuid pigem nähakse seda siiski ümarlaudades koosviibimisena ja mõtete vahetamisena.

A: Selleks (koostööks politseiga) oleme hästi valmis. Teema on hetkel pigem ikkagi see, et ümber laua peaksid koos istuma asumiseltsid, politsei, keskkonna kujundajad-planeerijad ja tulemused peaksid tulema selle kamba ühistööst.

B: Oleme kindlasti valmis osalema kuskil ümarlauas oma nägemustega.

C: Minupoolne panus on olnud kindlasti aktsiooni Avariivaba öö korraldamine ja läbiviimine. Samuti olen valmis osalema ja aitama teistes sellesarnastes aktsioonides.

E: Puhas kuld, las tulevad (vabaühendused ja vabatahtlikud). Värsket aju on alati vaja, teistsuguseid teadmisi, see rikastab vaated. Ise vaatad nagu oma kitsa mätta otsast ja uuendusi on raske välja mõelda. Inimene, kes pole midagi sellist teinud võib perfektse mõttega välja tulla, alati tuleb ära kuulata.

F: Ma iseenesest toetan seda (vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamist), aga tänapäevane õiguslik regulatsioon vajab väga hoolikat läbimõtlemit, et liiklusjärelvalve kui selline, mis on liiklusohutuse väike killuke ja mida politsei teeb, siis selles osas on kindlasti väljaõpe väga oluline. Vaja oleks koolitusi, et sellesse plaani keda kaasata.

Politsei on valmis kaasama liikluse ohutumaks muutmisesse vabaühendusi ja vabatahtlikke, kuid hetkel puuduvad selleks väljatöötatud põhimõtted, mismoodi ja kellega seda teha.

E: Iga aasta kaasatakse järjest rohkem, nüüd on ju politseis sellised inimesed, kes konkreetset tegelevad abipolitseinikega. Seda varem ei olnud. Varem oli, et APd lihtsalt tulid ja käisid ja ei olnud kedagi kes nende asju koordineeriks.

F: Võiks öelda, et PPA on mõtetes valmis kaasama, aga reaalselt tegutsemisvalmis ilmselt mitte. Siin ongi see, et puudub mõttekas kontseptsioon, et kuidas see peaks toimima, selleni ei ole veel jõutud.

Ollakse arvamusel, et koostöö politseiga peaks toimuma ümarlaudades, kus siis avaldatakse mõtteid ja arvamusi. Kaasata tuleks ka noori, et saada neilt infot noorte käitumismallide kohta ja ideid kuidas paremini noorteni jõuda. Abipolitsei seisukoha pealt tuleks sellistele vabatahtlikele korraldada rohkem koolitusi ja ettevalmistust, et saaksid panustada omast vabast ajast sisejulgeolekule. Samuti peaks politsei teadma, kes oleksid need vabatahtlikud, kes on valmis koostööks politseiga ja tegema omapoolseid ettepanekuid nende kaasamiseks.

A: Politseiga (koostööks) ei oskagi midagi välja pakkuda, pigem oleks nagu ikka see ümarlaudades koosolemine, kuna hetkel läheb põhiressurss ikka linnaametitega vaidlemisele ja puudub selline lüli politsei vahel.

B: Ei oskagi mingit ettepanekut välja pakkuda. Juhul kui politseil oleks meile mingeid ettepanekuid, siis see oleks arutamise koht.

C: Mis puudutab näiteks aktsiooni Avariivaba öö, mille sihtgrupp on 18-25 aastased noored, siis kindlasti võiks Politsei- ja Piirivalveamet kaasata rohkem sellealisi noori. Samaelistelt noortelt saavad nad rohkem infot tänapäeva noorte käitumismallide kohta ning võib-olla ka ideid, kuidas paremini noorteni jõuda.

D: Abipolitsei poole pealt oleks kindlasti koolituste lisamine (turvataktika jne), aga mis tooks inimesi koostöösse oleks kindlasti mingi motivaator, aga nüüd ongi see vaid hobi.

F: Arvan, et koostöö sujub väga hästi kui me teaks kus nad (vabaühendused ja vabatahtlikud) on ja kes nad on ja peaks olema välja töötatud korralik kontseptsioon kuidas neid kaasata.

G: Liiklusohutuse ümarlauda võiksid tulla need (vabaühendused ja vabatahtlikud) kellel on kandepinda, ideid ja mõtteid, siis nende arvamused ja teissugused nägemused avardavad kindlasti politsei nägemust ja tulevad kõigile kasuks.

2.2.2. Uurimisandmete arutelu

Lõputöö intervjuudest selgus, et vabatahtliku tegevust tehakse Eestis juba aastaid, kuid just viimasel ajal on koondumine seltsingutesse ja ühingutesse elavnenud. Keskmiselt ollakse vabatahtliku tegevusega tegeletud kuus aastat. Politsei kontekstis ollakse üldiselt teadlikud, kes on vabatahtlikud ja mida vabatahtlikud oma tegevusega teevad, kuid laiemas plaanis puudub täpsem teadmine. Seltsingud ja ühendused soovivad kaasa rääkida neid puudutavates ühiskondlikes poliitilistes otsustes, ning soovivad parandada elukeskkonda, mille üheks osaks on liiklusohutus asumite sees. Samuti on neil soov algatada avalikke diskussioone, et kaitsta kogukonna huve. Liiklusohutuse koha pealt soovitakse teha detailplaneeringute koostamisel ettepanekuid, mis oleksid vastuvõetavad kogukonnale.

Teadmine, et kogukonna heaks on võimalik midagi ära teha, motiveerib asumiseltse nende tegevuses, kuid üldiselt tehakse vabatahtlikku tegevust siiski vaid hobi korras. Olulistest otsustest kõrvale jätmine, mis puudutavad ühiskonda, valdab tihti vabaühendusi ja vabatahtlikke pahameel. Asumiseltse puudutanud olulised otsused, millest neid välja on jäetud puudutavad asumisisesed detailplaneeringuid teedehituse vallas. Vabatahtlikud on seisukohal, et seadusandluses on lünki, mis neid otseselt puudutavad. Üldiselt ollakse seisukohal, et ühiskonnale on võimalik pakkuda sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonnas rohkem, kuid paljuski jääb see aja ja motivatsiooni puuduse taha. Politsei poole pealt ollakse valmis vabatahtlikke motiveerima läbi koolituste, või kaasates neid erinevatesse projektidesse ja konverentsidele, mis on suunatud kindlatele huvigruppidele. Asumiseltsid ise on väga motiveeritud tegema koostööd politseiga, seni on nad kaasanud politseid asumifoorumitesse ja asumipäevadele, kus politsei saab tutvustada ennast ja politsei tööd. Huvitatud ollakse naabrivalve teemadel nõu küsimisest ja koostöö tegemisest, ning soovitakse senisest rohkem panustada vabatahtlike ja politsei vahelisele infovahetusele, kuid politseiga ühiselt patrullimist ei peeta vajalikuks.

Liiklusohutus on teema, mis puudutab ja kõnetab kõiki inimesi. Kõik leiavad ühiselt, et elukeskkonna ohutumaks muutmine on väga oluline teema, kuid tänapäeva liikluses olevatest valupunktidest harjumuspäraseid mõtteviise ja ükskõiksust on väga raske murda. Mis puudutab Eesti rahvuslikku liiklusohutuse programmi aastateks 2003-2015, siis ei ole raha puuduse tõttu suudetud seda tänaseni täies mahus käivitada. Vabauhendused on küll teinud liiklusohutuse vallas omaalgatuslikke ettepanekuid, mis puudutavad põhiliselt asumi detailplaneeringuid, kuid alati ei ole nende ettepanekutega arvestatud. Politsei on omalt poolt teinud ettepanekuid vabauhendustele ja vabatahtlikele tulla välja liiklusohutust tagama ka muudel aegadel kui ainult kooli alguse ja suviste ürituste ajal, kuid sellistele ettepanekutele on reageerimine jäänud tagasihoidlikuks. Politsei poolt peetakse probleemiks seda, et puuduvad kontaktid, kellele teha ettepanekuid ja keda saaks kaasata, seega peaks politsei teadma, kes oleksid need vabatahtlikud, kes on valmis koostööks politseiga. Lisaks politseioperatsioonide ja teiste ürituste raames koostöö tegemisega on liiklusohutuse vallas politsei, vabauhendused ja vabatahtlikud kokku puutunud pigem erinevate ümarlaudade juures, kus arutatakse elukeskkonna muutmist ohutumaks. Samas otsused, mis puudutavad liiklusohutust, siis sinna ei ole politsei kaasanud vabauhendusi, kuid sellele on olemas mõlemapoolne huvi. Vabatahtlikkuse vormis käivad politsei juures küll koos liikluse ümarlaua näol erinevatest ühingutest inimesed, kuid neid ei saa käesoleva lõputöö mõistes nimetada vabatahtlikeks. Samas nähtub, et vabauhendused ja politsei on valmis tegema liiklusohutuse alast koostööd, kuid pigem nähakse seda siiski ümarlaudades koosviibimisena ja mõtete vahetamisena. Politsei poole pealt ollakse valmis kaasama liikluse ohutumaks muutmisesse vabauhendusi ja vabatahtlikke, kuid hetkel puudub selleks väljatöötatud põhimõtted, mismoodi ja kellega seda teha. Rohkem tuleks kaasata liiklusohutuse alasesse koostöösse ka noori, kellelt saada nende tänapäevaste käitumismallide kohta informatsiooni ja ideid kuidas paremini noorteni jõuda. Abipolitseinike seisukoha pealt tuleks vabatahtlikele korraldada rohkem koolitusi ja ettevalmistust, et nad saaksid panustada oma vabast ajast sisejulgeolekule.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli selgitada ja uurida/kirjeldada Tallinna vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalusi linna liiklusohutuse tagamisel koostöös politseiametnikega.

Kodanikeühiskonnas, kus inimeste põhiõigused ja vabadused on kaitstud, on võimalik teha omaalgatuslikku koostööd huvide esindamiseks ja mõjutada poliitilisi otsuseid. Praeguse pidevate muutuste ajal, kui riigi ressursid on elanike heaolu tagamisel piiratud, tuleb riigil panustada vabatahtliku tegevuse väärtustamisesse. Ka Eesti kodanikuühiskonnas on aktiveerunud gruppidesse ja ühendustesse koondumine, milles algatatakse aktiivselt avalikke diskussioone oma seisukohtade väljendamiseks. Tallinna vabaühendused teevad asumiseselt omaalgatuslikku tööd liikluse ohutumaks muutmisel, samuti propageerivad jalgrattaentusiastid ja vabatahtlikud noored ohutut liiklemist Tallinna linnas. Vabatahtlike tegutsemismotiivide väljaselgitamine on vajalik, et mõista, millised ajejõud on eelduseks, et inimene sooviks hakata vabatahtlikuks, nendest teadlik olemine aitab muuta selgemaks vabatahtliku tegevuse olemust ja suurendada tõenäosust, et vabatahtlik tahab vabatahtlikus tegevuses osaleda. Uuringust on selgunud, et keskmine Eesti vabatahtlik on naine oma parimas tööeas, saab majanduslikult hakkama ja on eesti rahvusest. Vabatahtlikus tegevuses on Eestis kõige populaarsem keskkonnakaitse ja säästev eluviis, kõige ebapopulaarsem aga korrakaitse ja sisejulgeolek. Paljud huvigrupid näitavad välja oma pahameelt, kui neid on jäetud välja olulistesse otsustesse kaasamata. Kaasamise all mõistetakse eri huvigruppide osalemist otsustusprotsessides, kaasamine ja osalemine on sama tegevuse kaks poolt, kaasaja muudab otsuse kujunemise avatuks ja sellega algab koostöö, kus osaleja esindab teatud huve, seisukohti ja pakub lahendusi. Liiklusohutus on teema, millesse huvigruppide kaasamine puudutab kõiki ühiskonnaliikmeid ja sellega tegelemisel tuleks anda maksimum. Kuigi Eesti rahvuslikus liiklusohutusprogrammis nähakse ette vabaühenduste kaasamist, ei nähtu eesmärkide ja rakendusplaani täitmise aruannetest, et vabaühenduste ja vabatahtlikega oleks tehtud koostööd.

Et selgitada ja kirjeldada Tallinna vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamise võimalusi linna liiklusohutuse tagamisel kasutati lõputöös teemaintervjuusid. Läbiviidud uuringust selgus, et kodanike aktiivsus on Tallinna linnas elavnenud, luuakse vabaühendusi ja propageeritakse omaalgatuslikult ohutut liiklemist. Vabaühendused on Tallinna linnas omaalgatuslikult teinud liiklusohutuse alaseid ettepanekuid kohalikule omavalitsusele linnaruumi ja liiklutaristu ohutumaks muutmiseks, mis on leidnud positiivseid teostusi. Teadmine, et kogukonna heaks on võimalik midagi ära teha motiveerib asumiseltse nende tegevuses, kuid üldiselt tehakse

vabatahtlikku tegevust siiski hobi korras. Üldiselt ollakse seisukohal, et ühiskonnale on võimalik pakkuda sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonnas rohkem, kuid paljuski jääb see aja ja motivatsiooni puuduse taha. Leitakse, et kui vabaühenduste liikmete seas oleks keegi, kes panustaks korrakaitse ja sisejulgeoleku valdkonda, siis oleks võimalik selle teemaga konkreetsemalt tegeleda. Politsei poole pealt ollakse valmis vabatahtlikke motiveerima läbi koolituste, või kaasates neid erinevatesse projektidesse ja konverentsidele.

Kodanikeühiskonnas kaasatakse peamiselt selleks, et soovitakse tuua otsuste tegemisse kogemusi, teadmisi ja ootusi, mida teema puudutab. Läbiviidud uuringust järeldub, et osapooltel on sisendi vastu huvi ja seda peetakse vajalikuks otsuste tegemisel. Kaasamisega tekivad suhted vabaühenduste, vabatahtlike ja politseiametnikega, kus teatakse, et teineteist saab usaldada ja mõistetakse, et töötatakse ühiste eesmärkide nimel.

Kuigi kodanikealgatuslikud liikumised on elavnenud linnaruumi ja liikluse ohutumaks ja turvalisemaks muutmisel, nähtub lõputöö uuringust, et hetkel puudub Politsei- ja Piirivalveametil koostöö vabaühenduste ja vabatahtlikega ja neid ei kaasata hetkel aktiivselt liiklusohutuse alasesse koostöösse. Nende kaasamine on jäänud hetkel vaid üksikuteks juhtumiteks. Samas ollakse valmis nendega koostöö loomiseks, sest ühiskonna turvalisuse teema on iga kodaniku huvides. Oluline on tähtsustada seda, et Politsei- ja Piirivalveamet näeks vabaühendustes ja vabatahtlikes kui ühiskonnaliikmetes efektiivset ressursi, keda kaasata liiklusohutuse alasesse koostöösse.

Lõputöö autor teeb ettepanekud:

- Töötada Politsei- ja Piirivalveametil välja põhimõtted, kuidas kaasata vabaühendusi ja vabatahtlike liiklusohutuse alasesse tegevusse, mille koostamisel saab kasutada käesoleva uurimistöö tulemusi.
- Vabaühenduste ja vabatahtlike kaasamise põhimõtete väljatöötamine võib olla suuremamahuline töö, seega teeb töö autor ettepaneku uurida teemat lõputöö ja/või magistritöö raames.
- Eduka kaasamise keskkonna loomine eeldab eestvedajaid, kes soovivad ning oskavad kaasata erineva tausta ja kogemusega inimesi keeruliste probleemide ühiseks lahendamiseks ja uuenduste elluviimiseks. Uurimuse andmetele põhinedes leiab töö autor, et Politsei- ja Piirivalveameti juures peaksid töötama koordinaatorid, kelle tööks oleks kaasamise põhimõtete rakendamine ning vabaühenduste, vabatahtlike ja politseiametnike ühiste koostöö suundade ellukutsumine. Koordinaatoriteks võiksid olla politseiametnikud, kes koordineerivad praegu koostööd abipolitseinikega.

- Praktikas juhtub sageli, et inimesed saavad osaleda oluliste küsimuste arutelus, ideede genereerimises või avaldavad oma arvamust küsitlustes, kuid tihti jääb tekkimata seos nende panuse ja lõpptulemuse vahel. Uurimuse andmetele põhinedes leiab töö autor, et jõuda ümarlaudades või teistes koostöövormides kaasamise dialoogikultuurini on vajalik kaasajal anda osalejatele kohast tagasisidet tehtud otsustest ja probleemide lahendamisest.
- Kuna on vabatahtlikke noori, kes on motiveeritud levitama liiklusohutuse alast sõnumit oma eakaaslaste seas, ei saa nende potentsiaalset ressursi märkamata jätta. Seega tuleks kaasata ka nemad liiklusohutuse alasesse tegevusse.

Lõputöö autor soovitab:

- Kaasamise põhimõtete väljatöötamisel tuleks teha koostööd Tallinna Vabaühenduste Võrgustikuga, kes ühendab kõiki Tallinna linnas tegutsevaid asumiseltse, ning kampaania „Avariivaba öö“ eestvedajatega, kellel on olemas noorte vabatahtlike kontaktid.
- Samuti, lähtuvalt läbiviidud uuringust võtta põhimõtete väljatöötamisel aluseks vabaühenduste ja vabatahtlike soovi teha politseiga koostööd ümarlaudades, ning leida konkreetsed sideisikud kahepoolse info vahetamiseks, millest võib välja kasvada kaasamine ka reaalses liiklusohutuse alastes koostöövormides. Antud sideisikute motiveerimiseks saab neid kaasata liiklusohutuse alastele koolitustele ja konverentsidele, et tekitada huvi koostöö vastu.

Lõputöö autor leiab, et vabatahtlike näol on tegemist olulise ressursiga ühiskonnaelu edendamisel, mida tuleb igakülselt väärtustada ja toetada.

SUMMARY

Research's author chose the subject: Opportunities to include NGOs and volunteers to raise traffic safety on the example of Tallinn city.

The research contains 46 pages, including 5 pages of appendices and 31 sources have been referenced. The original language of research is Estonian and is written in accordance with the "Guide to Composing and Formulating Researches" approved by the Rector's directive no 6.1-5/1 dated 06.01.2012.

Research's author finds that the topicality of the research is that the country's resources, to ensure the citizens' wellness, are limited, and that involving non-governmental organizations and volunteers in road safety has not been researched yet. It also brings up a problem, because involving non-governmental organizations and volunteers to ensure the road safety by Police and Border Guard, has been random.

Research's author thinks that the outcome will be useful for non-governmental organizations, volunteers and the Police and Border Guard officers. The results can be used in cooperation with volunteers and non-governmental organizations, because road safety involves and touches everyone.

The purpose of the research was to explain and research/describe the possibilities how to involve non-governmental organizations and volunteers in Tallinn to ensure the road safety in collaboration with police officers.

To achieve the purpose, author collected theoretical material about the definition of volunteering, motivation in volunteering, how to involve them and road safety from carried out researches. Also, the author gave an overview about two non-governmental organizations and two voluntary movement activities in Tallinn.

Volunteering is based on people's free will and self-initiative, but organizing requires resources, official policies and national strategies. Voluntary action and volunteer are defined differently, but all the sources agree that voluntary action and volunteers are important and valuable resources. Since nowadays the country's resources to ensure the citizen's wellness are limited, then it is possible to involve citizens to solve the problems in society, and it will be beneficial for the country and society.

Subject interviews were used to explain and describe the situation. In the carried out research appeared that the activity of citizens has revived, people are making non-governmental organizations and are propagating road safety on their own initiative. Non-governmental organizations have given suggestions to the local authority to make the city and road infrastructure safer, which have been successful. Although the citizen's movements have revived to make the city and road infrastructure safer, Police and Border Guard Board do not involve non-governmental organizations and volunteers in their job, but both sides are ready to do that.

Proposals: Police and Border Guard Board should develop principles, how to involve non-governmental organizations and volunteers in road safety. Developing the principles can be larger-scale work, so the subject should be researched as a bachelor's and/or a master's final project. Coordinators should be working at the Police and Border Guard Board, whose job would be using the principles of cooperation and using it in practice. Police and Border Guard Board have to give feedback about the decisions that have been made and about solving the problems to the participants to reach the culture of dialogue in cooperation. Young and active volunteers should be involved in road safety activities.

Recommendations: During developing the principles of cooperation, there should be involved the NGO Network in Tallinn, who connects all the NGO's in Tallinn, and the leaders of the campaign "European Night Without Accident", who have all the contacts of the young volunteers. Also, when developing the principles of co-operation, there should be considered NGO's and volunteer's wish to cooperate with police in roundtables, and to find specific people to share the information. To motivate these people, they should be involved in traffic safety related trainings and conferences, to create the interest in cooperation.

Research's author finds that volunteers are important in encouraging the community life, and it should be appreciated and supported in every way.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

- Ahlroth, J. ja Pöllänen, M. 2011. Liikenneturvalisus. Tampere Tehnikaülikooli liikluse uurimiskeskus Verne. Tampere Tehnikaülikooli kodulehelt <http://www.tut.fi/verne/wp-content/uploads/liikenneturvalisus.pdf> välja otsitud 10.10.2013
- Albert, J. F., Simha, A., & Topuzova, N. (2011). V for Volunteer(ing) – The Journeys of Undergraduate Volunteers. *Journal of Academic Ethics*, 9(2), p 107. EBSCOhost andmebaasist välja otsitud 20.11.2013
- Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6), 1516-1530. EBSCOhost andmebaasist: välja otsitud 20.12.2013
- Cohen, J. L., & Arato, A. (1992). *Civil Society and Political Theory*. London: MIT Press
- Eesti rahvuslik liiklusohutusprogramm aastateks 2003-2015. Vabariigi Valitsuse kodulehelt https://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/valitsus/arengukavad/majandus-ja-kommunikatsiooniministeerium/liiklusohutusprogramm_2003_2015.pdf välja otsitud 10.10.2013
- Eesti rahvuslik liiklusohutusprogramm aastateks 2003-2015. Aruanne programmi II etapi eesmärkide ja rakendusplaani täitmisest aastatel 2008–2011. Vabariigi Valitsuse kodulehelt <https://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/valitsus/arengukavad/majandus-ja-kommunikatsiooniministeerium/Liiklusohutusprogrammi%20aruanne%202011.pdf> välja otsitud 10.10.2013
- Eesti rahvuslik liiklusohutusprogramm aastateks 2003-2015. Aruanne programmi III etapi eesmärkide ja rakendusplaani täitmisest aastal 2012. Vabariigi Valitsuse kodulehelt <https://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/valitsus/arengukavad/majandus-ja-kommunikatsiooniministeerium/Aruanne%20RLOPi%20t%C3%A4itmisest%202012.pdf> välja otsitud 10.10.2013
- Eestis toimub juba kümnendat korda üleeuroopaline Avariivaba öö. Maanteeameti kodulehelt <http://www.mnt.ee/index.php?id=24736&highlight=avariivaba,%C3%B6%C3%B6> välja otsitud 12.02.2014
- European Night Without Accident kodulehelt <http://www.europeannightwithoutaccident.eu/> välja otsitud 12.02.2014

- Hinsberg, H. & Kübar, U. 2009. Kaasamise käsiraamat ametnikele ja vabaühendustele. Ecoprint
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsinki University Press
- Hustinx, L., Cnaan, R. A., & Handy, F. (2010). Navigating Theories of Volunteering: A Hybrid Map for a Complex Phenomenon. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 40(4), 410-429. EBSCOhost andmebaasist välja otsitud 18.11.2013
- Kidron, A. 2001. Psühholoogia põhisuunad. Tallinn: Mondo
- Kodanikuühiskonna arengukava 2011-2014. Siseministeeriumi kodulehelt https://www.siseministeerium.ee/public/KODAR_VV_.pdf välja otsitud 11.11.2013
- Kärgerberg, H. & Jeedas, P. 2013. Ruumi Loojad, kuidas kaasavalt juhtides muutusi luua. MTÜ Ruumiloojad. Palupõhja 2013 E-raamat. Kaasamine kodulehelt <http://www.kaasamine.ee/images/stories/raamat-ruumi-loojad-140109.pdf> välja otsitud 27.02.2014
- Lagerspetz, M. 2007. Kodanikuühiskonna lühisõnastik. Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit MTÜ. Siseministeeriumi kodulehelt <https://www.siseministeerium.ee/public/KYsonastik07WEB.pdf> välja otsitud 10.10.2013
- Mittetulundusühingu Telliskivi Selts põhikiri 2009. Telliskivi selts kodulehelt <http://telliskiviselts.info/cmtls/1/109/article/148> välja otsitud 10.10.2013
- Mittetulundusühingu Uue Maailma Selts põhikiri 2009. Uue Maailma Selts kodulehelt <http://www.uusmaailm.ee/node/1302> välja otsitud 10.10.2013
- Mänd, T., Gramberg, A., & Kõre, K. (2004-2005). Vabatahtlik töö Euroopa Liidus: paberid ja praktika. Tartu: Tartu Vabatahtlike Keskus. Vabatahtlike Värav kodulehelt http://www.vabatahtlikud.ee/UserFiles/trykised/paberid_praktikad.pdf välja otsitud 20.12.2013
- Pezonen, S. (2013) Liiklusohutus. Sisekaitseakadeemia Politsei- ja piirivalvekolledž loengumaterjal
- Raudla, H. (2002). Kodaniku raamat. Tallinn: Eesti Vabariikliku ja Siseministeerium. Siseministeeriumi kodulehelt https://www.siseministeerium.ee/public/kodaniku_raamat.pdf välja otsitud 14.01.2014
- Kodanikualgatuse toetamise arengukava 2007-2010. Siseministeerium. (2006). Siseministeeriumi kodulehelt https://www.siseministeerium.ee/public/KATA_18_12_08.doc välja otsitud 11.11.2013
- Snyder, M., Omoto, A. M., & Smith, D. M. (2009). The Role of Persuasion Strategies in Motivational Individual and Collective Action. In E. Borgida, C.M. Federico, J.L. Sullivan

- (Eds). The Political Psychology of Democratic Citizenship, 125-150. New York: Oxford University Press Google Books
http://books.google.ee/books?id=8LD6j1IcFNMC&pg=PA125&lpg=PA125&dq=The+Role+of+Persuasion+Strategies+in+Motivating+Individual+and+Collective+Action&source=bl&ots=nruyrDQQXV&sig=9agVATTaNgYvOhJbrz_fZPBGbUs&hl=et&sa=X&ei=CLLnUr6iGMX-ugOos4GwCQ&ved=0CDEQ6AEwAQ#v=onepage&q=The%20Role%20of%20Persuasion%20Strategies%20in%20Motivating%20Individual%20and%20Collective%20Action&f=false välja otsitud 24.01.2014
- Tallinn Bicycle Week. Tallinn Bicycle Week kodulehelt <http://tallinnbicycleweek.ee/tbw-st> välja otsitud 12.02.2014
- Tallinna Vabaihenduste Võrgustik. Koduleht <http://www.tallinnayhendused.ee/node/98> välja otsitud 12.02.2014
- Uue Maailma Visioon 2020. Uue Maailma kodulehelt <http://www.uusmaailm.ee/cmtls/1/1906/album/6659/7275/download> välja otsitud 12.02.2014
- Uus, M., Hinsberg, H., Mänd, T. & Batueval, V. 2013 Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013. Faktileht. Siseministeeriumi kodulehelt https://www.siseministeerium.ee/public/Vabatahtlik_tegevus_faktileht_est.pdf välja otsitud 20.02.2014
- Vabatahtlike Värav. Vabatahtlik tegevus. Vabatahtlike Värava kodulehelt <http://www.vabatahtlikud.ee/et/Vabatahtlik-tegevus> välja otsitud 20.12.2013
- Vadi, M. Liikumapanev jõud. Miks ja kuidas kujundab kultuur motivatsiooni? 2012. Liidrite Lood 2012, sügis, lk 4-9. Ajakirjade Kirjastus.
- Wilson, J., & Musick, M. (2000). The Effects of Volunteering on the Volunteer. Law & Contemporary Problems, 62(4), 141-168. EBSCOhost andmebaasist välja otsitud 05.01.2014
- Ühiselt konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa linnalise liikumiskeskonna suunas. 2013. Euroopa Liidu komisjon 17.12.2013. Euroopa Komisjoni kodulehelt [http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/doc/ump/com\(2013\)913_et.pdf](http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/doc/ump/com(2013)913_et.pdf) välja otsitud 28.02.2014

LISA 1. TEEMAINTERVJUU RAAMISTIK VABATAHTLIKELE

Vabäühendustesse kuuluvatele inimestele ja vabatahtlikele

ÜLDANDMED

1. Vanus
2. Sugu
3. Haridus

I VABATAHTLIKKUSE MÄÄRATLEMINE

4. Kaua olete kuulunud vabäühendusse / aktiivne olnud vabatahtlikus tegevuses?
5. Kuidas soovite oma tegevusega vabäühenduses / vabatahtlikuna olles mõjutada ühiskondlikke poliitilisi otsuseid?
6. Kuidas vabäühendusse kuuluvana / vabatahtlikuna olles soovite lahendada eksisteerivaid probleeme?
7. Inimesed kogunevad ühendustesse, et algatada avalikke diskussioone, kas Teie tegevuse eesmärgiks on kaitsta kogukonna huve? Mil viisil?

II MOTIVEERITUS VABATAHTLIKU TEGEVUSE KORRALDAMISES

8. Mis Teid motiveerib tegema oma tööd kogukonna heaks?
9. Kas Teid on vullanud pahameel, kui teid on jäetud välja ühiskondlikesse olulistesse otsustesse kaasamata?
10. Kui jah, millised otsuseid on see puudutanud?
11. Eestis on kõige populaarsem vabatahtlik tegevus keskkonnakaitse ja kohaliku elu edendamise alal. Sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonna populaarsus on vaid 13%. Kas teie ühendus tunneb, et selles vallas saaks midagi ühiskonnale rohkem pakkuda?
12. Kui motiveeritud olete tegema koostööd politseiga? Kui jah, mil viisil?

III VABATAHTLIKE KAASAMINE LIIKLUSOHUTUSSE

13. Kuidas Teid puudutab liiklusohutuse teema?
14. Millised on Teie arvates valupunktid liiklusohutuses?
15. Milliseid omaalgatuslikke ettepanekuid on teie ühendus / vabatahtlik tegevus teinud liiklusohutuse vallas?
16. Kuidas olete puutunud kokku liiklusohutuse vallas politseiga?

17. Kuidas on politsei kaasanud teid tähtsate liiklusohutusealaste otsuste tegemisel või kaasanud teid liiklusohutusalasesse tegevusse?
18. Kuidas olete valmis selleks, kui politsei teid kaasab liikluse ohutumaks muutmisesse?
19. Millised oleksid Teie poolsed ettepanekud parema koostöö sujumiseks vabäühenduste / vabatahtlike ja Politsei- ja Piirivalveameti vahel?

LISA 2. TEEMAINTERVJUU RAAMISTIK VABATAHTLIKE KAASAJALE

Vabatahtlike kaasajale

ÜLDANDMED

1. Vanus
2. Sugu
3. Haridus

I VABATAHTLIKKUSE MÄÄRATLEMINE

4. Kes on Teie arvates vabatahtlik?
5. Kas Teie arvates soovivad vabäühendustes / vabatahtlikus tegevuses osalejad lahendada eksisteerivaid probleeme?
6. Inimesed kogunevad ühendustesse, et algetada avalikke diskussioone, kas Teie arvates on nende tegevuse eesmärgiks kaitsta kogukonna huve? Mil viisil?

II MOTIVEERITUS VABATAHTLIKU TEGEVUSE KORRALDAMISES

7. Eestis on kõige populaarsem vabatahtlik tegevus keskkonnakaitse ja kohaliku elu edendamise alal. Sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonna populaarsus on vaid 13%. Kas Teie arvates saaksid vabatahtlikud selles vallas ühiskonnas rohkem panustada? Kui jah, mil viisil?
8. Töötades koos vabatahtlikega, kui motiveeritud nad on olnud tegema Teiega koostööd?

III VABATAHTLIKE KAASAMINE LIIKLUSOHUTUSSE

9. Kuidas Teid puudutab liiklusohutuse teema?
10. Millised on Teie arvates valupunktid liiklusohutuses?
11. Milliseid omaalgatuslikke ettepanekuid olete teinud vabäühendustele / vabatahtlikele liiklusohutuse vallas?
12. Kuidas olete puutunud kokku liiklusohutuse vallas politseiga?
13. Kuidas on politsei kaasanud teid tähtsate liiklusohutusealaste otsuste tegemisel või kaasanud teid liiklusohutusalasesse tegevusse?
14. Kuidas olete valmis selleks, kui politsei teid kaasab liikluse ohutumaks muutmisesse?
15. Millised oleksid Teie poolsed ettepanekud parema koostöö sujumiseks vabäühenduste / vabatahtlike ja Politsei- ja Piirivalveameti vahel?

LISA 3. TEEMAINTERVJUU RAAMISTIK POLITSEIAMETNIKELE

ÜLDANDMED

1. Vanus
2. Sugu
3. Haridus

I VABATAHTLIKKUSE MÄÄRATLEMINE

4. Kes on Teie arvates vabatahtlik?
5. Kas Teie arvates soovivad vabaühendustes / vabatahtlikus tegevuses osalejad lahendada eksisteerivaid probleeme?
6. Inimesed kogunevad vabatahtlikesse gruppidesse, et alata avalikke diskussioone. Kas Teie arvates on nende tegevuse eesmärgiks kaitsta enamuste ja vähemuste huve?

II MOTIVEERITUS VABATAHTLIKU TEGEVUSE KORRALDAMISES

7. Eestis on kõige populaarsem vabatahtlik tegevus keskkonnakaitse ja kohaliku elu edendamise alal. Sisejulgeoleku ja korrakaitse valdkonna populaarsus on vaid 13%. Kas Teie arvates saaksid vabatahtlikud selles vallas ühiskonnas rohkem panustada? Kui jah, mil viisil?
8. Kuidas saaks politsei motiveerida vabatahtlikke?
9. Kui motiveeritud on vabatahtlikud tegema koostööd politseiga?

III VABATAHTLIKE KAASAMINE LIIKLUSOHUTUSSE

10. Kuidas Teid puudutab liiklusohutuse teema?
11. Millised on Teie arvates valupunktid liiklusohutuses?
12. Milliseid omaalgatuslikke ettepanekuid olete teinud vabatahtlikele, et kaasata neid liiklusohutuse paremaks tagamiseks?
13. Kuidas olete puutunud kokku liiklusohutuse vallas vabatahtlikega?
14. Kuidas on Politsei- ja Piirivalveamet kaasanud tähtsate liiklusohutuse alaste otsuste tegemise juurde ka vabatahtlikke?
15. Kuidas suhtute sellesse, kui parema liiklusohutuse tagamiseks kaasatakse politseitöösse vabaühendusi / vabatahtlikke?
16. Kas Teie arvates on Politsei- ja Piirivalveamet valmis kaasama vabaühendusi ja vabatahtlikke liikluse ohutumaks muutmiseks?

17. Millised oleksid Teiepoolded ettepanekud parema koostöö sujumiseks vabatahtlike/vabaühenduste ja Politsei- ja Piirivalveameti vahel?